Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

פּיפּער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש - געזעלשאַפטליכע טאָג - צייטונג

Nr. 240/1236 | Łódź, Niedziela 23 październ. 1927 | פינפטער יאָהרגאַנג | לאָדז, פרייטאג כז תשרי תרפ״ח | Nr. 241/1236

אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאַווער 21, טעל. 24-71.

Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel 2471.

גרויסער סקאַנדאַל אין געריכט

צווישען פערטיידיגער און ציוויל-מאָהנער אויפ׳ן שוואַרצבאַרד-פּראָצעס איז שיער נישט געקומען צו אַ געשלעג.

אונטערהאַנדלונגען צווישען יודען און אוקראַינער אין פּאַריז.

פ אַ ר י ז, 22 (פון אונזער ספּעציעלען קאָרעספּאָנדענט). צום סוף פון דער פריי-טאָגדיגער געריכטס-זיצונג (אָנהויב פון דער פרייטאָגדיגער זיצונג זעה זייט 2) איז געקומען צו אַ געוואַלטיגען סקאַנ-דאַל צווישען דעם פערטיידיגער טאָרעס און דעם ציוויל-מאָהנער קאָמפּינטשי. דער סקאַנדאַל איז אַרויסגעקומען צוליב אַ טעלעגראַמע פון געוו. יודישען מיניס-טער אין אוקראַינא רעוואוצקי, וועל-כער האָט געבעטען, אַז מ׳זאָל בעת׳ן שוואַרצבאַרד-פּראָצעס נישט מיסברויכען מיט זיין נאָמען. אַדוו. טאָרעס האָט די דאָזיגע טעלעגראַמע פאָרגעלייענט פאַר׳ן געריכט.

קאָמפּינטשי פּראָטעסטירט שטאַרק גע-גען פאָרלייענען די טעלעגראַמע און ער-קלעהרט, אַז רעוואוצקי׳ס נאָמען איז איינגעצען נישט דערמאָנט געוואָרען אויפ׳ן פּראָצעס. ער האַלט דעריבער, אַז טאָרעס האָט אינספּירירט רעוואוצ-קי׳ן צוצושיקען די טעלעגראַמע.

טאָרעס בעווייזט, אַז רעוואוצקיס נאָ-מען איז דערמאָהנט אינ׳ם בעשולדיגונגס-אַקט. דער פערטיידיגער לייענט ווייטער דעם בריף פון פּנחס קראַסני אין וועל-כען קראַסני דערצעהלט, אַז פּעטלורא איז פעראַנטוואָרטליך פאַר די פּאָגראָמען.

קאָמפּינטשי שפּרינגט אויף פון אָרט און שרייט: פאַרוואָס דערצעהלט איהר נישט אַלץ, פאַרוואָס דערצעהלט איהר נישט, אַז פּנחס קראַסני איז געוועזען אַ יודישער מיניסטער ביי פּעטלורא׳ן.

ס׳איז געוואָרען אַ געוואַלדיגער טומעל. מ׳וואַרפט זיך מיט פויסטען און ס׳איז שיער נישט געקומען צו אַ געשלעג. דער סקאַנדאַל איז ליקווידירט געוואָרען דעמאָלט ווען דער פאָרזיצענדער האָט איבערגעריסען די זיצונג.

פינפטער טאָג פון פּראָצעס

צום פינפטען טאָג פון פּראָצעס זענען אַרויסגערופען געוואָרען אַ גאַנצע רייהע עדות פון דער בעשולדיגונג, געקומען זענען נאָר עטליכע פון זיי. אַדוו. טאָ-רעס האַלט, אַז די עדות פון דער בע-שולדיגונג פיהרען סאַבאָטאַזש, זיי קו-מען נישט צוליב דעם, כדי צו פער-שלעפּען דעם פּראָצעס און ס׳זאָל דער-נאָך בלייבען ווייניג צייט פאַר די עדות פון דער פערטיידיגונג.

וואס אוקראַאינער פערלאַנגען פון די יודען?

פ אַ ר י ז, 23. (פון אונזער ספּעציע-לען קאָרעספּאָנדענט) צווישען די פאָר-שטעהער פון די אוקראַאינער און יודען אין פּאַריז קומען פאָר אונטערהאַנדלונ-גען וועגען ברענגען צו אַ געוויסען שלום, די אוקראַאינער ווילען פועלן ביי די יודען, אַז ס׳זאָל נישט אַזוי שטאַרק בעשמוצט ווערען פּעטלוראס נאָמען, די יודען זאָלען אַרויסטרעטען געגען די פּאָגראָמען און זאָלען שוינען פּעטלוראַן. פון די אוקראַאינער נעהמען אין די אונטערהאַנדלונגען אַנטייל די געוועזענע מיניסטאָרען שולגין, מאַזעפּע א. א.

מיר געהען אין די דרכים פון כמיעלניצקי׳ן

פּעטלוראַ׳ס ענטפער נאָכ׳ן פעלשטינער פּאָגראָם.

ב ע ר ל י ן, 22. (ספּ. צום „נ. פאָלקס-בלאַט). אַ געוויסער מענדעל אָקס פון בערלין, האָט דורך דער פערמיטלונג פון דער פּרעסע זיך געווענדעט צום פערטיידיגונגס-קאָמיטעט אין פּאַריז, אַז מ׳זאָל איהם אַרויסרופען אַלס עדות צום שוואַרצבאַרד-פּראָצעס, ווייל ער האָט זעהר וויכטיגע מאַטעריאַלען וועגען דער פעלשטינער שחיטה, וואו ס׳זענען אויס-געשחטען געוואָרען 700 נפשות און ס׳זענען בעגאַנגען געוואָרען די שרעק-ליכסטע גרויזאַמקייטען איבער דער יו-דישער בעפעלקערונג.

ה׳ אָקס איז אַן איינוואוינער פון פעלשטין, ביי פּראָסקוראָוו, וועלכער האָט זיך על פי נס געראַטעוועט פון טויט ער איז געווען איינער פון די וואָס האָ-בען זיך בעטייליגט אין אַ דעלעגאַציע צו פּעטלורא׳ן און האָט געבעטען שוץ פאַר דער יודישער בעפעלקערונג.

פּעטלורא האָט געענטפערט דער דע-לעגאַציע: מיר זענען די אייניקלעך פון באָגדאַן כמיעלניצקי און געהען אין זיי-נע דרכים; אַלע יודען דאַרף מען אויס-קוילען, כדי צו ראַטעווען רוסלאַנד. אַזוי האָט גאָט געהייסען, ווייל ווען ער זאָל דאָס נישט וועלען, וואָלט ער נישט מיט-געהאָלפען אין אונזער ערפאָלג. גאָט האָט געהאָלפען כמעלניצקי׳ן און ער היילגט אויך אונזער געוועהר.

וואס פאַראַ שטראָף דראָהט שוואַרצבאַרד׳ן.

שוואַרצבאַרד איז בעשולדיגט אין אַ געפּלאַנטען מאָרד. פּרינציפּיעל דראָהט איהם לויט׳ן פראַנצויזישען שטראָף-קאָדעקס טויט-שטראָף אויב די געשוואוירענע ריכטער וועלען אַנערקענען מילדערנדע אומשטענדען קען שוואַרצבאַרד פאַר׳משפּט ווערען צו אייביגע טורמע אָדער צו טורמע פון 5 ביז 20 יאָהר. די קלענסטע שטראָף קען זיין 5 יאָהר טורמע. די געשוואוירענע קענען אָבער אַרויסגעבען אַ בעפרייאונגס-אורטייל, אויף וועלכען ס׳איז נישט פאַרהאַן קיין שום אַפּעלאַציע

אַכטונג, קאַמאַשען-מאַכער-מייסטער!

היינט, זונטאָג, דעם 23. אָקט. ד. י. 7 אין אָוונט צום 1-טען טערמין און 8.30 צום 2. טערמין ווערט אין לאָקאַל פון האַנדווערקער-קלוב (פּאָלוד-ניאָווא 4) פאָרקומען די יעהר׳יכע

אַלגעמיינע פערזאַמלונג

מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג: 1) ערעפנונג; 2) וואַהלען פון אַ פאָרזיצענדען און אַסעסאָרען; 3) טעטיגקייטס-בעריכט; 4) קאַסע-בעריכט; 5) צעכען-געזעץ; 6) וואַהלען.

ב ע מ ע ר ק ו נ ג: צו דער פערזאַמלונג ווערט מען אָהן איינטריטס-קאַרטען נישט צוגעלאָזט ווערען. 842 די פערוואַלטונג.

אין טיפען טרויער שטעהען מיר ביים פרישען קבר פון אונזער יונג-פערשטאָרבענע שוועסטער, פרוי און מוטער

ליבע קלענאט (בעלמאַן)

וועלכע איז פון [אונז אַוועקגעריסען געוואָרען אין עלטער פון 28 יאָהר פרייטאָג, דעם 21-טען אָקטאָבער 1927.

די אין טיפען טרויער פערבליבענע ברידער, שוועסטער, מאַן און קינד.

אין טיפען טרויער בעוויינען מיר דעם פריהצייטיגען טויט פון אונזער קוזינקע

ליבע בעלמאַן

מאיר שראַנק, פויגעל און בלימה מאַזעס.

מיט גרויס צער בעוויין איך דעם פריהצייטיגען טויט פון מיין צו-קונפטיגע שוועגערין

ליבע קלענאט (בעלמאַן)

זאָל איהר די ערד גרינג זיין!

רבקה קאַווקע.

צאַהנאַרצט

Ch. CEJTIN

צוריקגעקומען.

Dr. med.

WOLF EYCHNER

פרויען - קראַנקהייטען און אַקושעריע

זגיערזער 11 טעל. 34-72.

נעהמט אָן אין דער לעטשניצע פּעטריקאַווער 294 פון 12—2 נאָכמ. אין דערהיים פון 6-8 אָוו.

Dr. ADAM

GROSGLIK

Al. Kościuszki 27,

tel. 51-78.

הויט און ווענערישע קראַנקה, רענטגען און ליכט-הייל אינסט. נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונד.

ביים יובעליר

א. הירשענבוים

31 פּעטריקאַווער 31

בעקומט מען פערשידענע גאָלד- און זילבער-אויסאַרבייטונגען, ווי אויך פון פּלאַטינע, איינפאַסונג פון טייערע שטיינער. אויך נעהמט מען אָן פּאַרעס. רעפּאַראַ-טורען צו מעסיגע פּרייזען. 806

אכטונג, לאָדזער קצבים!

אַלע קצבים, וואָס ליפערן פלייש (בריסטען און פלאַטען) אין מיין וואורשט-פאַבריק, גדאַנסקאַ 14, זענען פערפליכטעט צו פערזעהען דאָס געליפערטע פלייש מיט אַ חתימה „כשר" פון לאָדזער שעכט-הויז און טאָג-דאַטום.

ד. דיאַמענט, גדאַנסקאַ 14. 854

אַ פּראָטעסט-מיטינג פון קליינהענדלער.

היינט, זונטאָג, 6 אַ זייגער אין אָוונד קומט פאָר אין לאָקאַל פון קליינ-הענדלער-פעראיין זאַוואַדזקאַ 5

א פּראָטעסט-מיטינג

געגען בעגרעניצען דאָס רעכט אויף אַ געהעריגער רעפּרעזענטאַנץ אין דער האַנדעלס-קאַמער.

אַלע קליינהענדלער, מיטגלידער און נישט-מיטגלידער, קומט מאַסענווייז!

צענטראַלער קליינהענדלער-פעראיין

אויף לאָדזער וואָיעוואודזטווא, זאַוואַדזקאַ 5. 859

פעראיין פון יודישע הויזירער-הענדלער אין לאָדז.

אַלע הויזירער ווערען אויפגעפאָדערט תיכף זיך צו מעלדען אין פער-איינס-לאָקאַל (ביי ד. מאָרעל, פּאָדזשעטשנאַ 20)

ווענען די ביכלעך אויפ׳ן יאָהר 1928.

לייגט נישט אָפּ אויף שפּעטער, ווייל די צייט איז קורץ!

847 די פערוואַלטונג.

אדוואקאט טארעס פערהערט די עדות.

פעטלורא'ס גענעראל און זיין באלשעוויסטישער פריינד. - פראנצויזישער געלעהרטער איז איבערצייגט אין פעטלורא'ס שולד. — פראנקרייך האט געווארט 44 יאהר, איך — בלויז 8, זאגט שווארצבארד. — פעטלורא האט „בעקעמפט" די פאגראמען, נאר זיין מיניסטער קאן וועגען דעם נישט דערצעהלען. — דאקומענט נ. 69: פאליענקאן האט מען ארעסטירט, אבער באלד בעפרייט. - אנ'עדות, וואס האט אויפ'ן געוויסען 109 יודישע קרבנות.

אלגעמיינע איינדרוקען.

פאריז, (בעריכט פון אונזער קארעספאנדענט).

דער דריטער טאג פון פראצעס איז אין אלגעמיין אדורך גינסטיג פאר שווארצבארד'ן. פאר די אויגען פון די אנוועזענדע אין געריכטס-זאל זענען פארבייגעגאנגען די שאטענס פון די אומגעקומענע און בעסטיאליש-ערמארדעטע קרבנות פון די פאגראמען. די פראגע וועגען דעם, ווי אזוי שווארצבארד האט אויסגעפיהרט זיין טאט איז ארויף אויפ'ן צווייטען פלאן און אין צענטער פון אינטערעס איז געשטעלט געווארען די פראגע וועגען דער פעראנטווארטליכקייט פון פעטלורא'ן פאר די פאגראמען און וועגען דעם, צי זענען בעשטראפט געווארען די שולדיגע אין די בלוט-פערגיסונגען.

די הויפט-עדות פון דער בעשולדיגונג, גענ. שאפאוואל און דער געוו. מיניסטער פראקאפאוויטש האבען געפרעדט אפילו צוריקגעהאלטען, אבער פון זייערע ערקלערונגען האט זיך געפיהלט א טיפע אומפריינטשאפט צו יודען.

דער פראקוראר האט זיך פערהאלטען פאסיוו, די ציוויל-מאהנער זענען געוועזען זעהר דענערוווירט. דער פרעזידענט פון געריכט פיהרט די פערהאנדלונגען זעהר אביעקטיוו, און נאך דער זיצונג איז צו איהם צוגעגאנגען אדוו. טארעס און האט איהם געדאנקט פאר דער אביעקטיווער פיהרונג פון די זיצונגען, שווארצבארד איז געווען זעהר בלאס, אבער דאך האט ער געפרובט עטליכע מאל צו נעהמען אנטייל אין קאמף צווישען די אדוואקאטען. אין עדות-צימער זענען פארגעקומען ליידענשאפטליכע דיסקוסיעס צווישען די ארויסגערופענע אוקראאינישע און יודישע עדות.

פעטלורא'ס פריינד, וואס חבר'ט זיך מיט א „באלשעוויק".

אויף דער זיצונג איז ווייטער אויסגעהערט געווארען דער עדות, גענ. שאפאוואל. דער עדות האט ערקלערט, אז דער ליגקער עס-עראוויעץ וואלאדין, אנ'אלטער ידיד פון שווארצבארד'ן, איז אנ'אגענט פון דער סאוויעטישער רעגירונג, וואלאדין פלעגט אפט קומען צו שאפאוואל'ן און אויספרעגען זיך ביי איהם וועגען וואוין-ארט פון פעטלורא'ן שאפאוואל מיינט, אז וואלאדין האט פריהער געוואוסט וועגען געפלאנטען אטענטאט.

עס בעט דאן אווארט אדוו. טארעס, וועלכער ווייזט דעם געריכט א פאטאגראפיע, אויף וועלכער שאפאוואל און וואלאדין זענען אראפגענומען אין א פריינדליכער פאזע. די פאטאגראפיע איז געמאכט געווארען א חודש נאכדעם, ווי שאפאוואל האט געמאלדען דעם אויספארשונגס-ריכטער, אז וואלאדין איז א באלשעוויסטישער אגענט. דער פאקט מאכט אין זאל א רושם. אדוו. טארעס זאגט ווייטער:

אין דער צייטונג, וואס ערשיינט אונטער דער רעדאקציע פון שאפאוואל'ס ברודער איז א חודש נאך שאפאוואל'ס ערקלערונג פאר'ן אויספארשונגס-ריכטער געדרוקט געווארען וואלאדינ'ס אנ'ארטיקעל. אלזא: צוערשט מסר'ט מען וואלאדינ'ען, אז ער איז א באלשעוויק און דערנאך לאדעט מען איהם איין מיטצואונארבייטען אין א נאציאנאל-אוקראאינישער צייטונג!

שאפאוואל ווערט איינגאנצען צומישט און ווייסט נישט וואס צו זאגען; איהם צו הילף קומט אדוו. קאמפינטשי, וועלכער זאגט, אז שאפאוואל האט דאס געטאן, כדי צו האבען וואלאדינ'ן אויפ'ן אויג און כדי צו שיצען פעטלורא'ן.

דער עדות, פראפ. לאנזשעוועו

פאר'ן טריבונאל ערשיינט דער וויצע-פרעזוס פון דער ליגע פאר מענשענרעכט, פראפעסאר פון פיזיק אויף דער פאריזער אוניווערזיטעט — לאנזשעוועו. דער עדות האלט, אז שווארצבארד, א זוהן פון אונטערדריקטען פאלק, האט געקאנט בעגעהן דעם טאט, האבענדיג פאר די אויגען די שרעקליכע בילדער פון די בלוטיגע פאגראמען. די דאזיגע ערקלערונג פון פראנצויזישען געלעהרטען מאכט א גרויסען איינדרוק אויף די געשוואוירענע ריכטער.

אדוו. קאמפינטשי; פון וואנען האט דער עדות גענומען זיינע ידיעות וועגען די פאגראמען?

פראפ. לאנזשעוועו: פון די מאטעריאלען פון דער ליגע פאר מענשענרעכט.

אדוו. קאמפינטשי: צי איז אייך בעקאנט, אז פעטלורא האט געהייסען שיסען דעם אטאמאן סעמעסענקא פאר מאכען פאגראמען?

אדוו. טארעס (איראניש): צי ווילט איהר, הער קאלעגע, אז פראפ. לאנזשעוועו זאל קענען אפילו די מינדליכע בעפעהלען פון פעטלורא'ן?

אין זאל ווערט א געלעכטער.

פראנקרייך האט געווארט 44 יאהר איך בלויז - 8 יאהר.

אדוו. קאמפינטשי: ווי אזוי קאן א פיזיקער אורטיילען וועגען פסיכאלאגיש-געזעלשאפטליכע פראגען? צי האלט איהר פאר נאטירליך, אז א נקמה-אקט זאל אויסגעפיהרט ווערען 7 יאהר נאך דעם, ווי ס'איז פאראיבער די סיבה פון דער נקמה?

דא הויבט זיך אויף פון זיין ארט שווארצבארד און רופט אויס מיט פאטאס: פראנקרייך האט געווארט 44 יאהר אויף רעוואנש פאר'ן צונעהמען עלזאס און לאטרינגען, איך האב געווארט ס.ה. 8 יאהר.

אין זאל איז ביי די ווערטער געווארען שטיל, די געשוואוירענע ריכטער חזר'ן איבער צווישען זיך שווארצבארד'ס פראזע.

פראפ. לאנזשעוועו זאגט ווייטער: דארט, וואו די געזעלשאפטליכע גערעכטיגקייט איז אוממעגליך, דארט מוז אויף א נאטירליכען אופן קומען די אינדיווידועלע גערעכטיגקייט. אזוי איז עס געווען אין פאל מיט שווארצבארד'ן, וועלכער איז בעגאנגען זיין טאט דעמאלט, ווען ר'האט זיך איבערצייגט, אז אויף אנ'אנדער אופן וועט די גערעכטיגקייט נישט קומען צום ווארט.

פעטלורא'ס מיניסטער ווייסט נישט, ווי אזוי מ'האט געקעמפט געגען די פאגראמען.

אלס עדות ווערט דאן ארויסגערופען וויאטשעסלאוו פראקאפאוויטש, געוו. מיניסטער אין דער צענטראלנער ראדא, ווען פעטלורא האט אינאיינעם מיט דער פוילישער ארמעע, אין מאי 1920 פערנומען קיעוו, איז פראקאפאוויטש געווארען פרעמיער-מיניסטער אנשטאט דעם פריהערדיגען פרעמיער, דעם סאצ.-דעמאקראט מאזעפא. אין דער רעגירונגס-דעקלאראציע פון פראקאפאוויטש'ן איז נישט געווען קיין איין ווארט וועגען קאמף געגען די פאגראמען אדער וועגען נאציאנאלע אויטאנאמיע. דער עדות איז געווען פערזענליך און פאליטיש בעפריינדעט מיט פעטלורא'ן פון יאהר 1912.

דער עדות בעהויפט, אז פעטלורא האט פערוועהרט צומאכען פאגראמען, די פאגראמען, וואס זענען פארגעקומען, זענען געמאכט-געווארען דורך דעזארגאניזירטע באנדעס, וואס זענען בעשטאנען פון רוסישע זעלנער און אנדערע אוואנטוריסטישע עלעמענטען, אויף וועלכער פעטלורא האט נישט געהאט קיין השפעה.

דער עדות זאגט, אז אויב עמיץ פון פעטלורא'ס ארמעע האט אנטיילגענומען אין די אנטי-יודישע עקסצעסען, האט איהם פעטלורא בעשטראפט. דאן דערצעהלט דער עדות וועגען דער אוקראאינישער בעוועגונג, גיט-איבער, אז פעטלורא איז ארעסטירט געווארען דורכ'ן העטמאן סקאראפאדסקי, ווייל ר'האט נישט נושא-חן געווען ביי די דייטשען. דער עדות בעהויפט, אז פעטלורא האט בעקעמפט די פאגראמען.

אדוו. טארעס: אפשר וועט אונז דער עדות ברענגען, וועלכע ס'איז פאקטען, ווי אזוי פעטלורא האט בעקעמפט די פאגראמען און בעשטראפט די שולדיגע?

פראקאפאוויטש ענטפערט, אז ער קאן דאס נישט טון, נאר וועגען דעם איז פארהאן א גאנצע ליטעראטור.

די דאזיגע ערקלערונג רופט ארויס א געלעכטער אין זאל.

טארעס גיט צו איראניש:

— אויב דער פרעמיער-מיניסטער קאן נישט ברענגען קיין איין קאנקרעטען פאל וועגען אנגעווענדען רעפרעסיעס געגען די פאגראמשטשיקעס, דאן קאן מען זיך פארשטעלען, וואסער ווערט עס האבען זיינע בעהויפטונגען.

פראקאפאוויטש דערצעהלט ווייטער, אז שווארצבארד'ס ערקלערונג וועגען אנטיסעמיטישע ארטיקלען אין דער אוקראאינישער צייטונג „טריזוב" זענען נישט אמת, ווייל דער „טריזוב" האט אזעלכע ארטיקלען נישט געדרוקט.

אדוו. טארעס נעהמט דאן ארויס א נומער פון „טריזוב" און ביי דער אלגעמיינער שפאנונג אין זאל ציטירט ער א רייהע ערטער פון אנ'ארטיקעל, וואס איז געווען געדרוקט נאכ'ן אטענטאט אויף פעטלורא'ן. טארעס רופט אויס:

— די פראנצויזישע רעגירונג איז צום בעדויערען געווען צו טאלעראנט, ערטיילענדיג אזיל-רעכט פערזאנען, וועלכע האבען פריהער אקופירט קיעוו אינאיינעם מיט די דייטשען און איצט האבען זיי זיך בעזעצט אין פאריז, כדי צו פיהרען אנטיסעמיטישע פראפאגאנדע.

א בלאסער און אויפגערעגטער רופט אויס שווארצבארד: אונטער פעטלורא'ס ממשלה זענען אין משך פון 3 יאהר אהן אויפהער פארגעקומען פאגראמען.

אדוו. קאמפינטשי פרעגט, פארוואס האט טארעס נישט ציטירט דעמזעלבען ארטיקעל אויף דער נעכטיגער זיצונג, ווען ס'איז גערעדט געווארען וועגען זעלבען ענין.

טארעס ענטפערט; דער רעדאקטאר פון „טריזוב" איז דאך אייער און פעטלורא'ס פריינד, טא פארוואס האט ער אייך בעצייטענס נישט צוגעשטעלט דעם ארטיקעל?

דער ענטפער רופט ארויס אין זאל א געלעכטער.

אדוו. קאמפינטשי פיהרט דאן אויס, אז דער ציטירטער ארטיקעל איז געווענדט געגען דער יודישער קאלאניזאציע אין אוקראאינע, געגען וואס עס טרעטען אויך ארויס זשאבאטינסקי און מארגאלין, צי וועט מען זיי אויך אנרופען אנטיסעמיטען. אדוו. קאמפ. פרעגט אויך, פארוואס איראניזירט טארעס איבער פראקאפאוויטש'ן, וועלכער איז געווען אוקראאינישער מיניסטער.

אדוו. טארעס: צו זיין מיניסטער אין פעטלורא'ס רעגירונג איז נישט קיין גרויסער כבוד.

אדוו. קאמפינטשי ציטירט דאן דעם דאקומענט 68 פון דער זאמלונג דאקומענטען וועגען די פאגראמען, ארויסגעגעבען דורך די יודישע ארגאניזאציעס. לויט דעם דאקומענט איז דער שולדיגער אין זשיטאמירער פאגראם פאליענקא ארעסטירט געווארען.

אדוו. טארעס: אבער פארוואס לייענט איהר נישט דעם דאקומענט נ. 69, אין וועלכען עס ווערט געזאגט, אז פאליענקא איז בעפרייט געווארען און נאך בעקומען אנ'אויסצייכנונג?

דערויף איז פערענדיגט געווארען דער דריטער טאג פון פראצעס.

דער פערטער טאג פון פראצעס

אין פיערטען (פרייטאגדיגען) טאג פון שווארצבארד-פראצעס האט דער טריבונאל אויסגעהערט 2 עדות: דעם געוועזענעם אויסערן-מיניסטער פון דער אוקראאינישער רעגירונג שולגין און דעם פאלקאווניק פון דער אוקראאינער ארמעע אודאוויטשענקא. צוליב דעם, וואס דאס אויסהערען פון די עדות געהט צו זעהר לאנגזאם האלט מען, אז

דער פראצעס וועט זיך פערציהען מיט א וואך מעהר

ווי מ'האט געהאט גערעכענט. א גרויסען טייל פון דער היינטיגער זיצונג האט פערנומען די ערקלעהרונגען פון שולגינען. אין געריכטס-זאל זענען געקומען עטליכע העכערע בעאמטע פון אויסערן-מיניסטעריום, וועלכע האבען זיך נייגיריג צוגעהערט צו די איינצעלהייטען וועגען דער פאליטיק פון דער געוועזענער אוקראאינישער רעגירונג בנוגע די דייטשען.

אין אנהויב פון דער זיצונג האט זיך דער געריכטס-פארזיצענדער געווענדעט צו דער פערטיידיגונג, אז זי זאל נישט אנהויבען קיין איבריגע פאלעמיקעס און זאל איינהאלטען איהר טעמפעראמענט, ווייל צוליב דעם פערשלעפט זיך דער פראצעס און ס'קומט צו אומנויטיגע אינצידענטען.

נישט קוקענדיג אויף דער דאזיגער אויפפאדערונג קומט באלד אין אנהויב צו א ווערטער-אויסטויש צווישען אדוואקאט טארעס און דעם ציוויל-מאהנער אדוואקאט קאמפינטשי. דער לעצטער ערקלעהרט, אז די ביזאיצטיגע ערקלעהרונגען פון די עדות האבען אהן ספק פעסטגעשטעלט, אז פעטלורא האט נישט ארגאניזירט קיין פאגראמען. טארעס האט דערויף געענטפערט, דאס ס'איז בעוויזען געווארען, אז די פאגראמען זענען ארגאניזירט געווארען דורך פעטלורא'ס אונטערטעניגע און אז

פעטלורא טראגט פאר די פאגראמען די מאראלישע פעראנטווארטליכקייט.

ס'קומט צו א שארפען אינצידענט, וועלכען עס ליקווידירט דער פארזיצענדער. אריינרופענדיג דעם עדות שולגין, פראפעסאר פון קיעווער אוניווערזיטעט און געוועזענער אויסערן-מיניסטער אין פעטלורא'ס רעגירונג.

שולגין גיט ערקלערונגען, לויט וועלכע ס'קומט אויס, אז שווארצבארד האט נישט נקמה גענומען פאר די יודען נאר איז אנ'אגענט פון דער „טשערעזוויטשאיקע" און האט געהאנדעלט אויפ'ן בעפעהל פון דער סאוויעטישער רעגירונג.

ווייטער גיט שולגין לאנגע ערקלערונגען וועגען דער פאליטישער סיטואציע צייט דעם שלום אין בריסק און שטעלט פעסט, אז נאך דער נישט בעהערשטער דעמאביליזאציע פון דער רוסישער ארמעע האט אויף אוקראאינע געהערשט א פולשטענדיגע אנארכיע.

אויפ'ן איצטיגען פראצעס, זאגט שולגין, רעדט מען וועגען יודישע פאגראמען, אבער מען רעדט נישט וועגען די מאסען-מארדען אויף דער אוקראאינישער בעפעלקערונג, וועלכע זענען איינגעארדנט געווארען דורך דער רויטער ארמעע. אין יאהר 1920 האט די ארמעע אויפ'ן בעפעהל פון שעף פון אוקראאינישער רעגירונג ראקאווסקי (געוו. אמבאסאדאר אין פאריז), איינגעארדנעט מאסען-שחיטות אויף דער אוקראאינער בעפעלקערונג.

פעטלורא איז געווען דער פרעזידענט פון אוקראאינער דירעקטאריאט און אטאמאן אבער נישט קיין זעלנער. מיט דער ארמעע האבען אנגעפיהרט מיליטערישע פאך-לייט. פעטלורא איז שטענדיג ארויסגעטרעטען געגען די פאגראמען. ער איז געווען אנ'אנהענגער פון א ליבעראלער פאליטיק בנוגע די נאציאנאלע מינדערהייטען אויף אוקראאינא.

פעטלורא'ס טאלעראנץ בנוגע יודען

איז געגאנגען אזוי ווייט, אז ער האט זיי געגעבען א ברייטע אויטאנאמיע, ערלויבט צו האבען אנ'אייגענעם פארלאמענט און צו שאפען אין א געוויסער מאס א מלוכה אין א מלוכה, פעטלורא האט געשאפען א יודיש ארבייטס-מיניסטעריום, א מיניסטעריום פאר יודישע ענינים, האט גערופען יודישע ראטען און אפילו דאס אוקראאינישע געלד האט געהאט א יודישע אויפשריפט וועגען זיינע פעראָרדנונגען האט פעטלורא מיטגעטיילט די אוקראאינישע גענעראלען און האט זיי פערפליכטעט זיך צוצופאסען צו זיינע פעראָרדנונגען. דער עדות זאגט ווייטער, אז דאס בעשולדיגען פעטלורא'ן אין איינארדנען פאגראמען איז אנ'אומזיניגער ליגען. שולגין ווענדעט זיך צו שווארצבארד'ן און זאגט;

דער מענש איז נישט קיין יוד, וועלכער האט געוואלט נקמה נעהמען פאר זיינע ברידער, נאר איז א יוד פאר'ן געלד פון דער „טשערעזוויטשאיקע".

די דאזיגע ווערטער האבען ארויסגערופען א שטורם אויף דער פערטיידיגונגס-באנק.

טארעס שרייט אויס:

דאס איז ליגען, וואו זענען די בעווייזען.

טארעס בעשולדיגט שולגינען, אז ער איז א פריינד פון דייטשלאנד. שולגין ענטפערט דערויף, אז אזוי גוט פעטלורא און ער אליין האבען נישט געוואלט אונטערשרייבען דעם שלום אין בריסק, וואס שייך דעם פארוואורף, אז שווארצבארד לעבט פאר'ן געלד פון דער „טשערעזוויטשאיקע" וואלט ער געקענט ברענגען פאקטישע בעווייזען, נאר ער האט מורא צו קאמפראמיטירען פיל בעקאנטע פאליטיקער וואס לעבען נאך היינט.

אויף שולגינס רעפליק לייענט אדוו. טארעס א בריף פון פעטלורא, וועלכער ענטהאלט א דאנק פאר דער דייטשער מיליטערישער הילף.

שווארצבארד ערקלערט, אז פעטלורא'ס ארמעע האט באמבארדירט די פראנצויזישע אפטיילונגען אין אדעס.

דער עקספערט קלאוד

שטעלט פעסט, אז שווארצבארד דערהרג'ענדיג פעטלורא'ן, האט זיך אפגעגעבען א חשבון פון זיין טאט און האט

(ווייטער זעה 8-טע זייט).

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז.
23 אָקטאָבער 1927.

א טעות,
וועלכען מ'דאַרף אנערקענען.

געוויסע פּערזאָנען און גרופּעס פּיהלען זיך זייער נישט בעקוועם ביים איצטיגען שוואַרצבאַרד - פּעטלורע - פּראָצעס. אַזוי, למשל, זשאַבאָטינסקי, וואָס האָט זיך בשעתו ציפּיל פּאַרגאַלאָפּירט אין זיין פּאָליטיקאַנעריי, דער מיניסטער פּנחס קראַסני, וואָס איז געווען אַ צונאָהנטער מחותּן מיט דער פּעטליוראָווּשצינע און געוויסע אויטאָריטעטען אין פּוילען...

איז מילא די יודען, וואָס האָבען געגרייזט, ווייזען איצט אַרויס פּוילע חרטה מיט זייער איצטיגער שטעלונג צום פּראָצעס. געוויס איז אונז זייער נישט אָנגענעהם צו לייענען, ווי דער פּראָקוראָר איז זיך סומך אויף זשאַבאָטינסקי'ן, ווי אַ אוקראַינער גענעראַל טיטשעט קראַסנין אין פּנים דעם „עמנו היית", אָבער זיי אַליין זענען איצט אינגאַנצען מיט אונז און וואָלטען זייער אַ סך געגעבען, כּדי צו קענען אַרויסרייסען פון דער בלוטיגער כראָניק זייערע פּאָר טונקעלע בלעטלעך.

אַנדערש זענען אָבער די פּאָליאַקען, וואָס האָבען, אפשר אויך אין חלום, ווי זשאַבאָטינסקי, זיך געלאָזען אויף אַוואַנטורעס מיט פּעטליורען. זיי זענען אָהן ספק פּרינציפּיעלע און פּאַקטישע געגנערס פון פּאָגראָמען, זיי האָבען אָבער געזעהן פאַר זיך פּעטליורע דעם פּאָלקסהעלד און נישט פּעטליורע דעם פּאָגראָמשטשיק. און איצט, ווען פּעטליורעס נאָמען ווערט דורך דער געשיכטע געזעצט אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק, ווילען זיי זיך נישט אָפּטרייסלען פון זייער טעות, נאָר וואָלטען וועלען זעהן זיין רעהאַביליטאַציע, וועלכע איז אומדירעקט ווי אַ פערענטפערונג פאַר זיי גופא...

היינט ווילען מיר זיך אָבער דערשלאָגען צום אמת. היינט ווילען מיר אויפקלערען פאַר דער גאַנצער וועלט, אַז דאָרט וואו די הערשערס ווילען נישט, ווערט קיין יודיש בלוט נישט פערגאָסען.

זאָלען די, וואָס האָבען געגרייזט אין צופּיל נאָהנטקייט מיט פּעטליורען, זיך נישט שעמען מיט זייער טעות! זיי האָבען זיך באמת קאָאַלירט מיט אַזוינעם, וועמעס הענט ס'זענען געווען פערשמוצט אין יודיש בלוט.

און פאַר זייער טעות דאַרף איצט שוואַרצבאַרד נישט בעצאָהלען מיט זיין קאָפּ און דאָס יודישע פאָלק דאַרף נישט בעצאָהלען מיט די לעבענס און מיט'ן כּבוד פון זיינע זיהן און טעכטער!

נ. ל.

נאָך דער בלוטיגער תּקופה.

די בעוועגונג פון דער יודישער בעפעלקערונג אויף אוקראַינע

מאָסקווע. (יט"אַ). די נאָך נישט פאָלשטענדיג בעאַרבייטע סטאַטיסטישע מאַטעריאַלען פון דער לעצטער פאָלקסצעהלונג אין סאָוויעט - רוסלאַנד גיבען אונז פאָלגענדען בעגריף וועגען דער בעוועגונג פון דער יודישער בעפעלקערונג אויף אוקראַינע:

לויט דער פאָלקס-צעהלונג פון 1879 איז אין אוקראַינע געווען 1 מיליאָן 754 טויזענד יודישע נפשות, דאָס הייסט, אַ פערקלענערונג פון דער יודישער בעפעלקערונג אויף כמעט 16 פּראָצ. די לעצטע פאָלקס-צעהלונג פון 1927 האָט געגעבען 1 מיליאָן מיט 574 טויזענד נפשות, וואָס עס מאַכט אויס אַ פערגרעסערונג אויף 11,6 פּראָצ. לגבי 1923.

די דאָזיגע ציפערן קענען נישט גענומען ווערען אַלס אַבסאָלוטע.

די סיבות פון דער פערקלענערונג פון דער יודישער בעפעלקערונג צווישען דער ערשטער און צווייטער צעהלונג איז די עמיגראַציע, אינערליכע וואַנדערונג, פּאָגראָמען, הונגער און פערקלענערונג פון געבורטען. גלייך אָבער ווי עס האָט זיך איינגעשטעלט אַ נאָרמאַלער לעבען, זעהען מיר אַ שנעלען צווואוקס און אַ פערקלענערטע שטערבליכקייט צווישען דער יודישער בעפעלקערונג.

די פערקלענערונג פון דער יודישער בעפעלקערונג איז פאָרגעקומען דער עיקר אין די דערפער און קליינע שטעטלעך, אַזוי זעהען מיר, אַז אין 1897 האָט די יודישע שטאָטישע בעפעלקערונג בעטראָפען 871 טויזענד נפשות, די דאָרפישע 803 טויזענד נפשות. אין 1923 האָט די שטאָטישע בעפעלקערונג געצעהלט 1 מיליאָן מיט 80 טויזענד נפשות די דאָרפישע 329. אין אַנדערע ווערטער הייסט עס, אַז די שטאָטישע בעפעלקערונג האָט זיך פערגרעסערט אויף 24,1 פּראָצ. און די שטעטעלדיגע האָט זיך פערקלענערט אויף 59,1 פּראָצ.

צווישען 1923 און 1926 האָט זיך שוין די יודישע בעפעלקערונג פערגרעסערט: די שטאָטישע אויף 12,8 פּראָצ. די דאָרפישע — אויף 7,9 פּראָצ.

אין דער אַלגעמיינער בעפעלקערונג פון אוקראַינע געהט דער וואוקס פון דער בעפעלקערונג מעהר אויפ'ן חשבון פון דער שטאָט. אַזוי האָט די שטאָטישע בעפעלקערונג פון אוקראַינע אין 1923 בעטראָפען 3 מיליאָן מיט 687 טויזענד נפשות, אין 1926 — 5 מיליאָן מיט 261 טויזענד נפשות. אַלזאָ, פאַר 3 יאָהר האָט זיך די שטאָטישע בעפעלקערונג פערגרעסערט אויף 42,6 פּראָצ. די דאָרפישע בעפעלקערונג האָט אין יאָהר 1923 בעטראָפען 22 מיליאָן מיט 592 טויזענד נפשות. אין 1926 — 28 מיליאָן מיט 634 טויזענד אַ צוואוקס אויף 4,6 פּראָצ.

די פערגרעסערונג פון דער יודישער בעפעלקערונג אין די דערפער און שטעטלעך פאַר די לעצטע 3 יאָהר איז פאָרגעקומען הויפּטזעכליך אויף דעם חשבון פון די יודישע ערד-אַרבייטער, וועלכע צעהלען אויף אוקראַינע 129 טויזענד נפשות.

די פערגרעסערונג אין די שטעט איז פאָרגעקומען אויפ'ן חשבון פון דעם נאַטירליכען צוואוקס און אויך אויף דער איבערוואַנדערונג פון די קליינע שטעטלעך אין די גרעסערע שטעט.

פערגלייכענדיג דעם צוואוקס פון דער יודישער און אַלגעמיינער בעפעלקערונג, זעהען מיר, אַז אין דער צייט, וואָס די אַלגעמיינע בעפעלקערונג האָט זיך פאַר די לעצטע 3 יאָהר פערגרעסערט אויף 9,9 פּראָצ., האָט זיך די יודישע בעפעלקערונג פערגרעסערט אויף 11,6 פּראָצ. דאָס נעמט זיך דערפון, וואָס, הגם די יודישע בעפעלקערונג גיט אַ קלענערען געבורטס-צוואוקס, איז אָבער די שטערבליכקייט צווישען יודען אויך קלענער. צווייטענס זעהען מיר, אַז אין דער צייט, ווען די אַלגעמיינע בעפעלקערונג אין די שטעט האָט זיך פערגרעסערט 42,6 פּראָצ., האָט זיך די יודישע שטאָטישע בעפעלקערונג בלויז פערגרעסערט אויף 12,8 פּראָצ. די אַלגעמיינע דאָרפישע בעפעלקערונג, פערקעהרט, האָט זיך פערגרעסערט בסך הכּל אויף 4,6 פּראָצ. אין דער צייט, ווען די יודישע דאָרפישע בעפעלקערונג האָט זיך פערגרעסערט אויף 7,9 פּראָצ. דאָס בעווייזט, אַז אין דער צייט, ווען דאָס נישט יודישע דאָרף האָט אַרויסגעוואָרפען אין שטאָט אַריין גרויסע מאַסען, האָט דאָס יודישע דאָרף נישט נאָר פערהאַלטען זיין בעפעלקערונג, נאָר נאָך פערגרעסערט זי מיט איבערוואַנדערער פון די שטעטלעך.

אין אַלגעמיין איז צו זעהען, אַז די יודישע בעפעלקערונג אין אוקראַינע הויבט ווידער אָן צו וואַקסען.

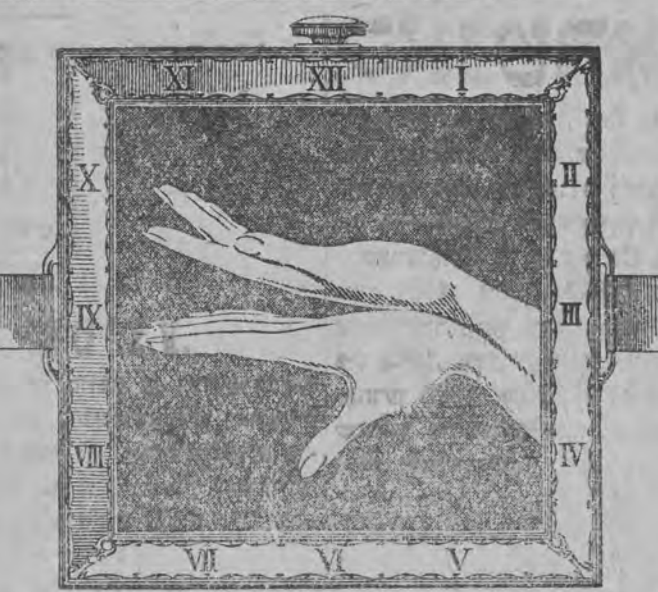

Tajemnica pięknych rąk!

Ręce nie posiadają tajemnic dla tych, którzy umieją z nich czytać. Znawca odczyta z nich łatwo wszystko to, co ukrywa mimika twarzy. Wszystko prócz wieku! Bowiem starannie pielęgnowane ręce zostają zawsze młode. I to jest ich wielką tajemnicą!

Krem Elida Co Godzinę zapewnia rękom młodość i piękność nawet przy sporcie i pracy. Nadaje on skórze matowość alabastru i chroni ją przed wpływami ostrego powietrza i słońca. Piękne i zawsze młode ręce dzięki stałemu używaniu Kremu Co Godzinę.

KREM ELIDA CO GODZINĘ

אוקראַינער צייטונג און דער פּראָצעס.

„דילאָ" חזר'ט איבער די אַלטע טענות.

אַ בריף פון לעמבערג.

דאָס לעמבערגער „דילאָ" ברענגט אַ לענגערען אַרטיקעל וועגען פּראָצעס און אין סאָציאַליסטישען „דזיענניק לודאָווי", איז אויך אָבגעדרוקט געוואָרען אויף אַ גאַנצער זייט אַ מאמר „פאַר'ן כּבוד פון ס. פּעטליוראַ".

מילא „דילאָ" נעהמט זיך אָן פאַר פּעטליוראַן, ווייל עס האָט זיך איינגעשפּאַרט צו פּראָקלאַמירען איהם אַלס דעם אוקראַאינישען נאַציאָנאַל - העלד, נישט קוקענדיג דערויף וואָס דער דאָזיגער „שטאַאַטסמאַן" איז מיט די אוקראַאינער אין מזרח-גאַליציען בעגאַנגען די גרעסטע עולה, וואָס ווערט פון די אויפריכטיגערע אוקראַאינישע פּאַרטייען ביז היינטיגען טאָג בעטראַכט אַלס אַ נאַציאָנאַלער פערראַט. פאַרוואָס סימפּאַטיזירט אָבער אַזוי מיט פּעטליוראַן דער „דזיענניק לודאָווי", און שטעלט זיך איינגאַנצען אויף דעם באָדען פון דער קאָנצעפּציע, אַז שוואַרצבאַרד האָט געשאָסען פּעטליוראַן אין אויפטראַג פון קאָמאינטערן און נישט כּדי נקמה צו נעהמען פאַר די יודישע פּאָגראָמען-קרבּנות?

דער „דזיענניק לודאָווי" ווייזט דאָ אַרויס זיין „סאָלידאַריטעט" מיט פּעטליוראַ דעם סאָציאַליסט, פּעטליוראַ דעם סאָציאַל-דעמאָקראַט.

אָדער אפשר גאָר די סאָלידאַריטעט מיט פּוילענס פּאָליטישען שותּף?

און איצט לאָמיר אויסהערען די טענות פון „דילאָ" אין דער פראַגע.

אין אַרטיקעל פון „דילאָ" איז פאַראַן פיל אָנצוהערענישען און רמזים אויף די יודיש-אוקראַאינישע געגענזייטיגע בעציהונגען אויף דעם אוקראַאינישען נאַציאָנאַלען טעריטאָריום (דער לעצטער אויסדרוק פון „דילאָ" אונטערשטראָכען און בעטאָנט).

„עס פאַלט באַלד אויף — שרייבט „דילאָ"—וואָס שוואַרצבאַרד האָט אויסגעפיהרט זיין נקמה אין 6 יאָהר נאָך דער רעוואָלוציע, ווען עס האָבען זיך שוין אָנגעהויבען צו פערהיילען די וואונדען, וואָס די מלחמה האָט אָנגעאַרבייט. עס פאַלט אויך אויף, וואָס ער האָט זי אויסגעפיהרט נישט אין פּוילען אָדער אוקראַאינא בשעת פּעטליוראַ האָט דאָרט געאַרבייט, נור דוקא אין פראַנקרייך, וואו די שוועוּרגעריכטען לאָזען אָפט אַדורך אַזעלכע מאָרדען אומבעשטראָפט".

„מען מוז אויך בעמערקען, שרייבט ווייטער „דילאָ", אַז דער צוועק פון דער בלוטיגער טאַט פון שוואַרצבאַרדען איז געווען נישט אַזוי פיל צוצוציהען די אויפמערקזאַמקייט פון דער וועלט אויף די בלוטיגע געשעהענישען בשעת דעם בירגער-קריג אויף אוקראַאינא, ווי פּשוט פאַר יעדען פּרייז צו טויטען דעם געוועזענעם הויפּט-קאָמענדאַנט פון דער אוקראַאינישער אַרמעע. באַלד נאָכ'ן אַטענטאַט האָט די יודישע פּרעסע פון דער גאַנצער וועלט אָנגעהויבען קלינגען אויף אַלאַרם, שלום שוואַרצבאַרד, אַ פּערשוין מיט אַנ'אויסגעשפּראָכען פערברעכערישען פּרצוף (?) האָט מען ערקלערט אַלס יודישען נאַציאָנאַלען העלד, און אַלס דעם, וואָס האָט גענומען נקמה פאַר די עוולות לגבי דעם „אומשולדיגען" יודישען פאָלק.

און איצט די אָנצוהערענישען":

„פאַר דעם פאַריזער געריכט, פאַר דעם טריבונאַל פון דער וועלט וועט שטעהען נישט נאָר שלום שוואַרצבאַרד און נישט נאָר די מעשים פון פּעטליוראַ נאָר אויך די מעשים און געגענזייטיגע בעציהונגען פון ביידע פעלקער: דעם יודישען און אוקראַאינישען אויף דער אוקראַאינישער ערד. די דאָזיגע פערהעלטענישען זענען קיינמאָל נישט געווען נאָרמאַל און ליידער איז אויך היינט נישטאָ נאָך קיין סימנים פון זייער נאָרמאַליזאַציע. די יודען אויף אוקראַאינא זענען תּמיד געווען עקספּאָנענטען פון פרעמדע פּאָליטישע און קולטורעלע אינטערעסען, קודם פון פּוילישע און דאַן פון רוסישע, אוקראַאינא האָבען זיי בעטראַכט, נאָר פאַר אַ געביט פון עקספּלאָאַטאַציע, זענען תּמיד געווען דאָס ווערקצייג אין פרעמדע הענד און אַ שטערונג אויף דעם וועג פון אוקראַאינישער בעפרייאונג. וואָס'זשע איז דער חידוש ווען זייער אַקטיווער אַרויסטריט אין דער לעצטער אוקראַאינישער קאַמף-תּקופה געגען די אוקראַאינישע שטרעבונגען האָט זיך בעגעגענט מיט אַנ'אַקטיווען ווידערשטאַנד פון די פערצווייפעלטע אוקראַאינישע מאַסען (די פּאָגראָמען זענען אַזוי אַרום לויט „דילאָ" בערעכטיגט?) — קיינער לייקענט נישט, אַז אויף דער אוקראַאינא זענען געווען פּאָגראָמען, וואו עס זענען אומגעקומען אויך אומשולדיגע — פון וועמענס הענד זענען זיי אָבער אומגעקומען. נישט פון די הענד פון אָרגאַניזירטע קעמפער, נאָר פון באַנדיטישע און פערברעכערישע עלעמענטען.

„מיר זענען מסופק, פערענדיגט „דילאָ" אויב דער פּראָצעס אין פּאַריז, וועט אויף אַלע די קאָמפּליצירטע פראַגען געבען אַ תּשובה. די יודען זענען גלענצענד צוגעגרייט צום פּראָצעס פון שוואַרצבאַרדען. אונטער זיי שטעהט נישט נאָר דאָס סאָלידאַרישע וועלט-יודענטום נישט נאָר די גאַנצע מעכטיגע יודענפריינדליכע פּרעסע, נישט נאָר טויזענדער מיטאַרבייטער, נאָר אויך די גאַנצע מאַשין פון דעם 3. אינטערנאַציאָנאַל און איהרע מיטהעלפער אויך פון צווישען די אוקראַאינער. דער אוקראַאינישער צד שטעלט זיך שוואַך און פעראייזאַמט; ער פערפיגט נישט איבער קיין קאָנקרעטע מאַטעריאַלען און נישט איבער גרויסע געלדער, נישט איבער קיין מעכטיגער פּרעסע. עס איז אָבער נישטאָ קיין שום ספק, אַז צו דעם גאַנג פון פּראָצעס וועלען זיך צוהערען מיליאָנען אוקראַאינער און אַז די שטעלונג פון די יודען אין דעם דאָזיגען פּראָצעס וועט ווערען אַ וועגווייזער און רעגולאַטאָר פון די ווייטערע בעציהונגען צווישען דעם 40 מיליאָנענדיגען אוקראַאינישען פאָלק און צווישען די 4 מיליאָן יודען, וואָס לעבען אויף זיין טעריטאָריום".

אָט אַזוי קלינגט דער אַריינפאָהר פון דער אוקראַאינישער צייטונג צו דעם טראַגישען חשבון הנפש, פון די בעציהונגען צווישען צוויי פעלקער, וואָס האָט זיך אָנגעהויבען פאַר דעם פּאַריזער געשוואוירענעם טריבונאַל, וועלכער וועט האָבען אַרויסצוטראָגען אַ פּסק דין איבער שוואַרצבאַרד'ן.

Dr. med H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 32-41
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענעריש און מע-ער-שוועכע קראַנקהייטען, מיט העלוגנס-קוואַרץ לאָמפּען (האַר-אויספאַל).
בעהמט אָן פון: 10—8 און פון 5—8 אָוועגד.

Dr PRYBULSKI
זאַוואַדזקאַ 1, טעל. 25-38.
וועגעריש און האָר-הויט-קראַנקהייטען. מענער שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל). רענטגען-שטראַהלען.
נעמט אָן פון 1—9 און פון 4—8 אָוענד
דאַמען פון 4—5 נאָכמ.
ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. Z. Rakowski
ספּעציאַליסט פאַר אויערען, נאָז, האַלז, און לונגען-קראַנקהייטען.
קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9, טעלעפאָן 27-31
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7.
נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגעזשער 17 פון 10—11 און נ.מ. פון 3—4.

Dr. med D. HELMAN
ספּעציאַליסט פאַר אויערען, נאָז, קעהלקאָפּ און האַלז-קראַנקהייטען
נעמט נאָך אָן אויף
פּעטריקאָווער 63, טעל. 12-20
נעמט אָן פון 10—12 און פון 5—7 אָוו.

לאדז
23 אָקטאָבער 1927

דאס לאדזער לעבען

לאדז
23 אָקטאָבער 1927

23
זונטאָג
כז
תשרי תרפ"ט.

אָקטאָבער
זון-אויפגאַנג 6 14
זון-אונטערגאַנג 4.25
לענג פון טאָג 10.11

שטיצע.

(ס) מאָרגען הויבט אָן דער אַרבייטסלאָזער פאָנד אויסצוצאָהלען אונטערשטיצונגען פאַר די אינטעלעקטועלע אַרבייטסלאָזע, וועלכע בעזיצן לעגיטימאַציעס פון נומער 1 ביז 1,600 דינסטאָג — פון 1601 ביז צום סוף.

מיטוואָך און דאָנערשטאָג וועלען אָנגענומען ווערען רעקלאַמאַציעס און דעם 29. ה. ח. וועט אויסגעצאָהלט ווערען אונטערשטיצונגען פאַר די רעקלאַמאַנטען.

פון די טראַמוואַיען.
ווידער אַ נייע אָרדנונג — טראַמוואַי 15.

(—) די טראַמוואַי-דירעקציע האָט איינגעפיהרט אַ נייע אָרדנונג ביים אויפשטייגען און אַרויסשטייגען פון די טראַמוואַי-וואַגאָנעס. פון היינט אָן וועט מען קענען איינשטייגען נאָר דורכ'ן הינטערשטען פלאַטפאָרם און אַרויסגעהן — דורכ'ן הינטערשטען און פאָדערשטען.

* * *

(—) פון היינט הויבט אָן קורסירען דער טראַמוואַי אויף דער ליניע נומער 15 מיט פאָלגענדען מאַרשרוט: באַלוטער-מאַרק, נאָוואָמיעסקאַ, פיעטריקאָווער, פשעיאַזד ביז פשענדזשעלניאַנאַ און צוריק.

הכנסה-שטייער.
מעמאָריאַל פון סוחרים וועגען פערלייכטערונגען.

(ס) דעם 1. נאָוועמבער ענדיגט זיך דער טערמין איינצוצאָהלען הכנסה-שטייערען פאַר'ן יאָהר 1927. צוליב דעם האָט דער סוחרים-פעראיין (פעטריקאָווער 73) זיך געווענדעט צום פרעזעס פון פינאַנץ-אַמט מיט אַ ברייטערען מעמאָריאַל, אין וועלכען עס ווערט בעהאַנדעלט די איצטיגע לאַגע אויפ'ן לאָדזער מאַרק, און עס ווערט אָנגעוויזען, אַז דאָס לאָדזער סוחר'טום איז ביי דער איצטיגער סיטואַציע נישט אומשטאַנד איינצוצאָהלען די שטייערען צו דעם געוואונשענעם טערמין. אַלס סימן פונם איצטיגען קריזיס אין לאָדז בעוויזען די פיל רעדוקציעס ביי אַסך פירמעס. דער לאָדזער סוחרים-פעראיין בעט דעריבער דעם פרעזעס פון פינאַנץ-אַמט, אַז די פינאַנץ-אַמטען זאָלען מילדערער בעהאַנדלען די שטייער-צאָהלער וועלכע ווענדען זיך מיט בקשות צו ערלויבען זיי איינצוצאָהלען די שטייערען ראַטעסווייז מיט די בעשטימטע פראָצענטער.

„התאחדות".
דריטע קאָנפערענץ.

(—) דעם 24. נאָוועמבער עפענט זיך אין לאָדז די דריטע קאָנפערענץ פון „התאחדות". די קאָנפערענץ וועט דויערן דריי טאָג.

אין די פאַריזער צייטונגען הערען זיך שוין שטימען, געגען דעם שווערען גאַנג פון די היינטיגע פרויען „אָ, גראַציע!, וואו ביסטו?" שרייען די פערהערער פון דער נעכטיגער פרויען שעהנקייט, ווען זיי דערזעהען דעם ברייטען, נישט גראַציעזען שריט אויף אַ נידריגען אָפּצאַס, פון אַ געגענווערטיגען יונגען מעדעל. אָבער נידריגע אָבצאַסען זענען געזונד און מען דאַרף נאָר איין קליינעם טריק און די נידריגע „גומי אָפּצאַסען" ווערען דער לעצטער מאָדע געשריי פון אַ מאָדערנער פאַריזערין...

קאָנטראָלע פון רעזערוויסטען.

(מ) מאָרגען מאָנטאָג, דעם 24 אָקטאָבער דאַרפען זיך שטעלען צו די קאָנטראָל-קאָמיסיעס פאָלגענדע רעזערוויסטען און לאַנד-שטורם (פאָספאָליטע-רושעניע).

קאַטעגאָריע A, C און C1 פון יאָהרגענג 1901, 1899, 1887 אַלע אָהן אונטערשיד, און די יאָהרגענג 1890 ביז 1898, וועלכע האָבען זיך אין די יאָהרען 1925 און 1926 געדאַרפט צושטעלען און צוליב געוויסע סיבות זיך נישט צוגעשטעלט.

די וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון פ. ק. או 1 (פאָליציי-קאָמיסאַריאַט 2, 4, 5, 8, 9 און 11) יאָהרגאַנג 1887 מיט די פאַמיליען נעהמען L און Ł אין לאָקאַל לעשנאָ 7/9 אין קאַשאַרען פון 28-טען פולק.

יאָהרגאַנג 1899 מיט די פאַמיליען-נעמען Ch און H, אין לאָקאַל פון 31-טען פולק. (קאָנסטאַנטינער 62).

די וואָס וואוינען אין שטח פון פ. ק. או 2 אין פאָליציי-קאָמיסאַריאַט 7, יאָהרגאַנג 1887 פאַמיליען-נעמען K ביז Z. אין לאָקאַל לעשנאָ 7/9 (קאַשאַרען פון 28-טען פולק).

די וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פונ'ם פאָליציי-קאָמיסאַריאַט 4 יאָהרגאַנג 1899 מיט די פאַמיליען-נעמען K ביז Z אין לאָקאַל קאָנסטאַנטינער 81, (קאַשאַרען פון 4 סאַניטאַרען באַיאָן.

די קאָנטראָל-קאָמיסיעס הויבען זיך אָן פינקטליך 9 אין דערפריה. די רעזערוויסטען דאַרפען זיך צושטעלען פינקטליך מיט זייערע מיליטערישע און פערזענליכע דאָקומענטען.

קאַמף געגען באַנקראָטען.

(ס) די אָפּטיילונג, אָפּצוהיטען דעם קרעדיט — ביים לאָדזער סוחרים-פעראיין האָט פאָרגענומען אַן ענערגישע אַקציע, כדי אַרויסצובעקומען פון דער לעמבערגער פירמע „ס. מייערזאָן און וו. ריכטער" דאָס געלד, וואָס עס קומט די לאָדזער סוחרים פאַר סחורה. עס איז געוועהלט געוואָרען אַ ספּעציעלע קאָמיסיע, וועלכע האָט אָפּגעוואָרפען דעם ערשטען פאָרשלאָג פון דעם בעל-חוב אָפּצוצאָהלען 25 פראָצענט פונ'ם חוב. מען האָט די פירמע איבערגעגעבען צו דער פראָקוראַטור און דעמאָלס האָט דער בעל-חוב אָנגעהויבען רעדען אַנדערע ווערטער. עס האָט זיך איינגעגעבען פון דער פירמע אַרויסצובעקומען כמעט דעם גאַנצען חוב פאַר די לאָדזער סוחרים.

אַ דאַנק דער ענערגישער שטעלונג פון דער אָפּטיילונג „אָפּצוהיטען דעם קרעדיט" האָט זיך איינגעגעבען אויך צו ליקווידירען דעם סכסוך פון די לאָדזער סוחרים מיט דער פירמע „שיק און דעכעלט" פון בידגאָשטש. די פירמע האָט זיך פערפליכטעט אָפּצוצאָהלען איהרע חובות ראַטעסווייז.

די סובסקריפציע פון דער אַמעריקאַנער הלואה
לאָדזער בעפעלקערונג זיך אויסגעצייכענט.

(ס) נעכטען אַרום האַלב איינס בייטאָג איז אין 5 בענק אין לאָדז געשלאָסען געוואָרען די סובסקריפציע פון דער אַמעריקאַנער הלואה.

די ביוראָ'ס פון די בענק זענען באַלד צוגעטרעטען צום איבערציילען די סובקרעדיטירטע סומען, כדי צו קענען, אין משך פון מאָרגענדיגען טאָג, אָפּגעבען אַ גענויעם חשבון די צענטראַלע בענק אין וואַרשע. לויט די פראָוויזאָרישע אויסרעכנונגען האָט דער נעכטיגער טאָג אין לאָדז געבראַכט אַן ערך 400 טויזענד זלאָטעס אַזוי, אַז די אַלגעמיינע סומע פון דער סובסקריפציע אין לאָדז וועט אויסמאַכען אַ אַנדערטהאַלבען מיליאָן זלאָטעס דערביי האָבען זיך אין דער הלואה בעטייליגט נישט נאָר די אינדוסטריעלער און דאָס סוחר'טום נאָר אויך די ברייטע מאַסע פון דער בעפעלקערונג.

אויסלענדישע הלואה פאַר דער לאָדזער עלעקטראָווניע

(—) דער דירעקטאָר פון דער לאָדזער עלעקטראָווניע ה' אולמאַן איז פאַראַכטטאָגען אַרויסגעפאָהרען קיין בערלין, כדי צו פיהרען אונטערהאַנדלונגען מיט די פאָרשטעהער פון אַ שווייצאַריש-דייטשען פינאַנץ-קאָנסאָרציום וועגען 10 מיליאָן זלאָטעס קרעדיט פאַר דער לאָדזער עלעקטראָווניע. אין פאַל די הלואה זאָל זיך איינגעבען, וועט אין לאָדז קענען רעאַליזירט ווערען אַ גראַנדיעזער פּלאַן פון עלעקטריפיקאַציע נישט נאָר פון לאָדז, נאָר אויך פון לאָדזער קרייז: אין רודע-פאַביאַניץ, אין פאַביאַניץ, זשגאָוו, טושין, קאָנסטאַנטין, אַלעקסאַנדער, ווידזעוו, זגיערזש, לאַגיעווניק, לוטאָמירסק, וויסקיטנאָ, כאָינע, ראַדאָגאָשטש און אַנדערע נעבען-דערפער.

וועגען דעם ענין האָט בשעתו דער לאָדזער מאַגיסטראַט געמאַכט אַ ספּעציעלען אָבמאַך מיט דער עלעקטראָווניע, אָבער צו רעאַליזירען דעם אָבמאַך, בעדאַרף מען אַ גרויסע סומע געלד.

אין משך פון די לעצטע עטליכע וואָכען האָט די לאָדזער עלעקטראָווניע בעוויזען אַדורכצופיהרען בעלייכטונג פון עטליכע גאַסען און אַדורכצופיהרען די פאָרבערייטונגס-אַרבייטען צו עלעקטריפיצירען אַ רייהע ערטער פון דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע, געקויפט אַ טורבינע פון אַ 25 טויזענד פערד-קראַפט. די טורבינע וועט קענען פערבייטען די ביז איצטיגע 8 מאַשינען. עס איז שוין צוגעגרייט אַ גאַנצע רייהע מאַטעריאַל, כדי אויסצובויען הילף-סטאַציעס אין איינציגע שטעט פון לאָדזער וואָיעוואָדזטווע.

* * *

(—) די דירעקציע פון דער עלעקטראָווניע האָט מסכים געווען, אַז יודען זאָלען צאָהלען פאַר עלעקטריע שפּעטער מיט אַ טאָג אויב דער טערמין פון צאָהלען פאַלט אויס אין אַ שבת אָדער אַ יום-טוב. דעם בעשלוס האָט די עלעקטראָווניע אָנגענומען לויט דער שתדלנות פון די „שומרי-שבת".

גרויסע פאַבריקס-שרפות.

(—) פרייטאָג אַרום 12 אַ זייגער בייטאָג האָט אין דער פאַבריק פון אַלעקסאַנדער גוטמאַן (זאַקאָנטנאַ 5—7) אויסגעבראָכען אַ שרפה. די אַרויסגערופענע פייערלעשער-אָפּטיילונגען האָבען נישט בעוויזען אָפּצוראַטעווען די שפּינערײ און די אַפּרעטור.

אַ דאַנק דער ענערגישער טעטיגקייט פון די פייערלעשער האָט זיך איינגעגעבען צו פערהיטען פון פייער די זאַפּאַסען פון וויגאָניע, וועלכע האָבען זיך געפינען אין וועבערײ.

די שרפה האָט געדויערט 2 שעה.

אין דער וועבערײ האָבען זיך געפונען 220 וואַרשטאַטען אויף וועלכע עס האָבען געאַרבייט 300 אַרבייטער. די גרעסטע טייל וואַרשטאַטען זענען פערברענט געוואָרען.

*

כמעט אין דער זעלבער צייט האָט אויך אויסגעבראָכען אַ שרפה אין דער רייסערײ פון בנימן טאָכטערמאַן (פיעטריקאָווער 167).

די אַרויסגערופענע פייערלעשער האָבען נאָך אַ האַלבער שעה רעטונגס-אַקציע דאָס פייער אָפּגעלאָשען.

בעריכטס-פערזאַמלונג פון ציוניסטישען וואַהל-קאָמיטעט צום שטאָט-ראַט.

אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע איז פאָרגעקומען אַ בעריכטס-פערזאַמלונג צוזאַמענגערופען פון ציוניסטען וואַהל-קאָמיטעט.

אין אַ לענגערען רעפעראַט שילדערט דעפ. ד"ר ראָזענבלאַט די שטעלונג פון ציוניסטישען קאָמיטעט צו די שטאָט-ראַט-וואַהלען. די בעמיהונגען צו שאַפען אַן אַלגעמיינעם יודישען נאַציאָנאַלען בלאָק, וועלכער איז נישט צושטאַנד געקומען און ענדליך, דאָס שאַפען פון ציוניסטישען וואַהל-קאָמיטעט צוזאַמען מיט דעם צענטראַלען האַנדווערקער-פערבאַנד און אַנדערע ווירטשאַפטליכע גרופען. די קליינע גרופען האָבען געמאַכט שבת פאַר זיך און אַרויסגעשטעלט אייגענע קאַנדידאַטען ליסטעס, צוליב וואָס עס זענען פערפאַלען-געוואָרען אַ פאָר זיכערע יודישע מאַנדאַטען. דאָך האָט די ציוניסטישע ליסטע ביי די וואַהלען אָפּגעהאַלטען אַ גרויסען נצחון, בעקומענדיג מיט אַ פאָר טויזענד שטימען מעהר ווי בשעת די פריהערדיגע וואַהלען צום שטאָט-ראַט. דעפ. ד"ר ראָזענבלאַט גיט דאַן איבער די פרינציפּיעלע שטעלונג פון די ציוניסטישע ראַטמענער אין שטאָט-ראַט און די ריכטליניען פון דער פאָליטיק, וואָס וועט ווייטער געפיהרט ווערען דורך די ציוניסטישע פערטרעטער.

אינזש. ג. פראַשקער דערגענצט די אויסערונגען פון דעפ. ד"ר ראָזענבלאַט און ערקלערט, אַז די ציוניסטישע ראַטמענער וועלען ווייטער שטעהען אויף דער וואַך פון די יודישע אינטערעסען און וועלען פיהרען אַזאַ פאָליטיק, וועלכע זאָל זיין אין הסכם מיט די אינטערעסען פון אַלע שיכטען פון דער יודישער בעפעלקערונג אין דער שטאָט.

„א ר ט"
יודיש קינסטלעריש טעאַטער
אונטער דער לייטונג פון
מ. בראָדערזאָן
און
ר. ראָזענטאַל
הויבט אָן שפּילען
דינסטאָג, ד. 25 ד.ח. 9 אַ זייגער אָוו. אין ווייסען זאַל פון האָטעל מאַנטױפעל
בילעטען צו בעקומען אין כאַג פון דער פאָרשטעלונג ביי דער טעאַטער-קאַסע פון 5 אַ זייגער אין אָווענט. 850

אין די אַפּטייקען.
היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(§) היינט דיזשורירען די פאָלגענדע אַפּטייקען: מ. עפּשטיין (פיעטרקאָווער 225); מ. באַרטאָשעווסקי (פיעטרקאָווער 95); מ. ראָזענבלום (ציגעל-גאַס 12); יורשים פון גאָרפיין (ווסכאָדניע 54); י. קאַרפּאָווסקי (נאָוואָמיעסקאַ 15).

ליקווידירט דעם שטרייק
פון די קאַנאַליזאַציע-אַרבייטער.

(§) נעכטען איז אין קלאַסען-פעראיין פון די בוי-אַרבייטער פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון די שטרייקענדע קאַנאַליזאַציע-אַרבייטער.

נאָך אַ בעריכט פון די אונטערהאַנדלונגען און וועגען דער דערגרייכטער הוספה פון 17 פראָצ. האָבען די אַרבייטער בעשלאָסען אָפּצורופען די דעמאָנסטראַציע, וואָס איז געווען בעשטימט, און נעכטען איז מען שוין צוגעטרעטען צו דער אַרבייט.

גע'גנב'עט ציגעל.

(§) אין דער ציגעלניע פון ה' קאַטשמאַרעק (גליניאַנאַ 13) האָט געדינט אַלס פוהרמאַן אַ געוויסער אָסקאַר פּראָכאָווסקי. מיט אַ פּאָר טעג צוריק האָט איינער פון די קליענטען געמאָלדען קאַטשמאַרעק'ן, אַז פון דער בעשטעלטער צאָהל ציגעל האָט מען איהם נישט צוגעשטעלט 2,500 ציגעל. קאַטשמאַרעק האָט גענומען אַליין אויספאָרשען און זיך איבערצייגט, אַז די ציגעל האָט גע'גנב'עט זיין פוהרמאַן אָסקאַר פּראָכאָווסקי.

דער בעל-הבית האָט איבערגעגעבען דעם פוהרמאַן דער פאָליציי.

„טאָז".

(—) היינט 9 אין אָוונד קומט-פאָר אין אייגענעם לאָקאַל (אַנדזשעיאַ 1) די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון די מיטגלידער פון „טאָז".

ביי די האַנדעלס-אַנגעשטעלטע.

היינט נאָכמיטאָג קומט פאָר אין לאָקאַל פון פּראָפעסיאָנעלען פעראיין פון האַנדעלס-און ביוראָ-אָנגעשטעלטע אַ זונטאָג-פערווייַלונג פאַר מיטגלידער און פערבעטענע געסט. צום טאַנצען וועט צו-שפּילען אַ דזאַז-באַנד.

(—) דינסטאָג 8 אין אָוונד קומט-פאָר אין פּראָפעסיאָנעלען פעראיין פון ביוראָ-אָנגעשטעלטע (אַל. קאָשטיושקי 21) אַ פערזאַמלונג פון דער סעקציע בוכהאַלטערין.

פער'סמ'ט מיט שוואָמען.

(§) נעכטען איז צו דער פאַמיליע ראַימאַן אַרויסגערופען געוואָרען די פּאָגאָטאָוויע. ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז די גאַנצע פאַמיליע פון 4 פערזאָן האָט זיך פער'סמ'ט מיט שוואָמען. מ'האָט זיי אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל. דער צושטאַנד פון די עלטערען איז זעהר אַנגערנסטער.

רעליגיעזער איבעררשאַט פון די יודישע קהלות.

פעראָרדנונג פון מלוכה-פּרעזידענט.

אין „דזענניק אוסטאַוו" פון 21. אָק-טאָבער איז פערעפענטליכט אַ פעראָר-דנונג פון מלוכה-פּרעזידענט פון 14. ה. ח. וועגען דעם רעכטס-צושטאַנד און אָרגאַניזאַציע פון די רעליגיעזע גמינעס אין דער פּוילישער רעפּובליק אַ חוץ די וואָיעוואָדזטוועס פּויזען, פּאָמערן און אויבער שלעזיען. אַלס אַ צוגאָב צו דער פעראָרדנונג איז פערעפענטליכט די פּאָר-שריפטען וועגען דער אָרגאַניזאַציע פון די יודישע קהלות, וואָס האַלט 54 פּונק-טען. לויט דער דאָזיגער פעראָרדנונג בילדען די יודען פון פּוילען אַ חוץ די אויסגערעכנטע וואָיעוואָדזטוועס אַנ׳-ערקענטליך רעכטליכען רעליגיעזען פער-באַנד, וואָס ווערט צוזאַמענגעשטעלט פון גמינעס און וואָס בראש פון איהם שטעהט אַ רעליגיעזער ראַט פון די יו-דישע קהלות. פּרינציפּיעל פאַלען צוזאַ-מען די יודישע קהלות מיט די טערי-טאָריעלע פּאָליטישע גמינעס. צו דער קאָמפּעטענץ פון דער קהלה געהערט: דאָס אָרגאַניזירען און אויסהאַלטען דעם ראַבינאַט, דאָס גרינדען און אויסהאַל-טען פון שולען און בתי מדרשים מקואות, בית עלמינ׳ס א. אַז. וו.; דאָס פערוואַל-טען מיט׳ן קהלה-פערמעגען פונדאַציעס און אינסטיטוציעס, וואָס געהערען צו דער קהלה. די קהלות האָבען רעכט צו שאַפען הילף פאַר די אָרימע יודען און צו שאַפען צו דעם צוועק ספּעציעלע אינסטיטוציעס.

די קלענערע קהלות בעשטעהן פון אַ רב און 8 מיטגלידער, וואָס ווערען גע-וועהלט אויף 4 יאָהר אויפ׳ן גרונד פון אַלגעמיינעם, גלייכען, געהיימען דירעק-טען און פּראָפּאָרציאָנעלען וואַהל-רעכט. די פערוואַלטונג וועהלט אויס אַ פּאָרזי-צער און פערטרעט די קהלה אין אַלע יורידישע ענינים.

די גרויסע קהלות ווערען פערוואַל-טעט דורך אַ ראַט און אַ פערוואַלטונג.

די אויפזיכטס-מאַכט בעשטימט די צאָהל מיטגלידער פאַר׳ן ראַט און פאַר דער פערוואַלטונג פון יעדער קהלה, דער ראַט וועהלט אויס אַ פערוואַלטונג אויף פּראָפּאָרציאָנעלע יסודות אויף 4 יאָהר. דער קהלה-ראַט האָט די קאָמפּעטענצען: צו בעשטימען דעם בודזשעט בעשטי-מען די הויך פונ׳ם עטאַט, נעמען הלוואות, פער׳משכנען, גרינדען און איינאָרדנען פערש. קהלה-אינסטיטוציעס, ענדערונגען דעם צושטאַנד פון אונבעוועגליכע גי-טער, וועהלען אַ קהלה-רב, מורה-הוראות א. אַנד.

די העכסטע אינסטאַנץ איז דער רע-ליגיעזער ראַט, וואָס פיהרט אויס די קאָרפּאָראַציע-רעכט פון יודישען פער-באַנד און רעפּרעזענטירט איהם בנוגע דער מלוכה. דער ראַט בעשטעהט פון 21 מיטגלידער: 14 וועלטליכע מיטגלי-דער און 7 רבנים, וואָס ווערען געוועהלט דורך געהיימע און פּראָפּאָרציאָנעלע וואַהלען.

זיין זיץ-אָרט איז אין וואַרשאָ. דער אינערן-מיניסטער האָט דאָס רעכט צו בעשטימען אין ראַט נאָך 4 וועלטליכע מיטגלידער און 2 רבנים בראש פונ׳ם רעליגיעזען ראַט שטעהט אַ פּאָרזיצער און אַ פערטרעטער. דער ראַט טיילט אויס אַנ׳עקזעקוטיווע, וואָס פיהרט אויס אַלע לויפענדע אַרבייטען. דער פּאָרזי-צער פון עקזעקוטיוו איז דער פּאָרזיצער פון ראַט.

א בריף פון שלום אש.

בעסטער פריינד רעדאַקטאָר,

איך בעט אייך מיר צו ערלויבען צו לאָזען וויסען דורך אייער צייטונג, אַז איך האָב איבערגעגעבען דעם אינטער-נאַציאָנאַלען רעפּערטואַר ביוראָ סטאַני-סלאַוו רעכטלעבען, יודישע אָפּטיילונג, וואַרשע, לעשנאָ 52, די פערטרעטער-שאַפט פון מיינע בינען-ווערק פאַר דער גאַנצער וועלט אין דער יודישער שפּראַך. איך בעט אַלע טעאַטער-דירעקטאָרען, אַרטיסטען און פעראיינען, וועלכע ווילען אויפפיהרען מיינע דראַמען, זיך צו ווענדען צו ה׳ סטאַניסלאַוו רעכטלעבען וועגען דעם. אויך האָט ה׳ סטאַניסלאַוו רעכטלעבען דאָס רעכט אויפצומאָהנען פאַר מיר מיינע טעאַטער-טאַנטיעמעס פון אַלע בינען, וואָס שפּילען מיינע ווערק אין דער יודישער שפּראַך.

מיט אַכטונג

(—) שלום אַש.

זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20

גאַסטראָלען פון די בעליבטע אַמעריקאַנער קינסטלער

אננא און היימאַן יאַקובאָוויטש

היינט, זונטאָג, ד. 23 אָקט. 9 אָוונד צום 2-טען מאָל די שענסטע, שטאַרקסטע פּיעסע, וואָס איז אין אַמעריקאַ געשפּילט געוואָרען 2 סעזאָנען

איזפּראָמען פון ליבע

מעלאָדראַמע אין 4 אַקט. מיט געזאַנג און טענץ פון ליבין, רעזשי: היימאַן יאַקובאָוויטש. הויפּט-ראָלען: נחמה—אננא יאַקובאָוויטש; אַבראַם—היימאַן יאַקובאָוויטש. עס ווערען געזונגען די שענסטע, נייעסטע געזאַנגס-נומערן

מאָנטאָג, דעם 24. אָקט. 9 אין אָוונד

גרויסע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג פון 1 ביז 2.50

פּאַלעסטינער ליבע

אין 3 אַקטען מיט פּראָלאָג, 20 נומערן געזאַנג פון דזשיליען, מוזיק פון פערלמוטער, רעזשיסירט דורך היימאַן יאַקובאָוויטש, די הויפּט-ראָלען: „מרים"—אננא יאַקובאָוויטש; „אַפּיציר עדוואַרד"—היימאַן יאַקובאָוויטש.

פאָלגענדע לענדער נעהמען אַנטייל אין „פּאַלעסטינער ליבע": אַמעריקאַ, ענגלאַנד, פראַנקרייך, איטאַליען, רומעניען, דייטשלאַנד, רוסלאַנד, כינאַ און יאַפּאַן. רעזשי—היימאַן יאַקובאָוויטש

ס׳נעהמען אַנטייל פרויען: בעזמאַן, זעווקינאַ, מאַכאַראָווסקאַ, פּאָדערמאַן, מענער: אַריעל, אייזענבערג, בירנבוים, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַ-ראָווסקי, נייהויז, פּאָליאַנסקי, צווייליך. מוזיקאַלישע לייטונג: ל. זעלמאַן.

אַדמיניסטראַטאָר: א. בעזמאַן. ביהנע-לייטער: מאַכאַראָווסקי.

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע-זאַל.

אַנאָנס! די נאָהנטסטע פּרעמיערען: „דער רבי האָט געהייסען פרעהליך זיין", „מאַלי—דאַלי", „מאַשקע ווערט אַ כלה"

„אַורט"

הויבט אָן שפּילען, דינסטאָג.

נעכטען האָבען זיך אין די היגע גאַ-סען שוין בעוויזען די „אַורט"-אַפישען, מיט אַ בעזונדערער צופרידענהייט האָט דער עולם אויפגענומען די ידיעה, אַז דאָס אַרטיסטישע טעאַטער הויבט שוין אָן צו שפּילען, ווייל שוין לאַנג פיהלט זיך דער דוחק אין אונזער שטאָדט אין אַ בעסער יודיש טעאַטער.

דאָס פּראָגראַם אין וועלכען ס׳געהען אַריין פאָלקס-לידער, מיניאַטורקעס, סצענ-קעס און הומאָרעסקעס פון די בעסטע יודישע דיכטער און שריפטשטעלער, ווי י. ל. פּרץ, ה. לייוויק, מ. קולבאַק, משה בראָדערזאָן, י. אַבעזשאַנעק און אַנד. איז פאַר אונז די בעסטע גאַראַנטיע, אַז מיר האָבען דאָ צו טוהן מיט אַ זויבער יודיש-טעאַטער.

היינטיגער נאַכמיטאָג-קאָנצערט.

(—) היינט קומט-פאָר אין „פילהאַר-מאָניע" אַ נאָכמיטאָג-קאָנצערט. ס׳וועלען אַרויסטרעטען דער בעקאַנטער קלאַוויר-מייסטער אַלעקסאַנדער מיכאַילאָווסקי און די דעקלאַמאַטאָרען אררענאַ רושציצובנע.

Dr. med.

EYCHNER Jakób

Aleja 1-go maja 16, tel. 11-48

אינערליכע- און קינדער קראַנקהייטען.

נעמט-אָן פון 7–8, זונטאָג פון 3–4.

אַרבייטער צו

קראַפּט-שקאַרפּעטן

ווערען געזוכט אויף שענקעוויטשאַ 30 אין דער שטרימפּף-פאַבריק. 845

757

כשר

די לאָדזער פלאַנצען-פּוטער-פאַבריק

פון דער אַקציען-געזעלשאַפט גאָלדשטאַדט

אין לאָדז (NIECAŁA Nr. 12) טעלעפאָן 47-01

ליפערט צו ביליגע פּרייזען:

סאַגאָל (SAGOL) ווייכער סאָרט

צעטאַגאָל (CETAGOL) האַרטער סאָרט

אונזערע אויסאַרבייטונגען שטעהען אונטער דער אויפזיכט פון מיט-גליד פון לאָדזער ראַבינאַט הרב ישראל פרידעל נ״י אין לאָדז.

SKŁADY

powierzchni 500-1000 m² oraz plac z bocznicą kolejową, potrzebne zaraz.

Dzierżawa ewentualnie kupno.

Wiadomość i oferty uprasza się składać w Tow. Ubezp. „PIAST", Piotrkowska Nr. 87, tel. 8-20. 782

די עפּידעמיע פון „היינע מעדין"

פעראָרדנונג פון אינערן-מיניסטער וועגן פערהיטונגס-מיטלען

דער געזונדהייטס-דעפּאַרטאַמענט ביים אינערן-מיניסטעריום האָט פונאַנדערגע-שיקט אַ צירקולאַר צו אַלע וואָיעוואָדעס און רעגירונגס-קאָמיסאַרען וועגען דער עפּידעמיע פון „היינע מעדין". אינ׳ם צירקולאַר ווערט צוו. אַנד. געזאָגט:

אין רומעניען און אין דייטשלאַנד פערשפּרייט זיך די עפּידעמיע פון היינע מעדינאַ. צוליב דעם, וואָס ס׳איז דאָ אַ געפאַהר, אַז די עפּידעמיע זאָל אַרי-בערגעטראָגען ווערען אויך קיין פּוילען, האָט דאָס אינערן-מיניסטעריום פעראָר-דענט, אַז מ׳מוז מעלדען וועגען יעדען פאַל פון דער קראַנקהייט, אָדער ווען ס׳איז דאָ אַ פערדאַכט אויף איהר, כדי ס׳זאָלען באַלד קענען אָנגענומען ווערען פערהיטונגס-מיטלען באַלד ביים בעוויי-זען זיך פון דער קראַנקהייט. די פער-אָרדנונגען וועגען מעלדען די קראַנק-הייט וועט זיין גילטיג 6 חדשים.

די דאָזיגע עפּידעמיע פערשפּרייט זיך הויפּטזעכליך אין די אָרימע קוואַרטאַלען, וואָס זענען געדיכט בעוואוינט. געוועהנ-ליך ווערען קראַנק קינדער, און זעהר זעלטען מענשען עלטער פון 20 יאָהר.

די אָנשטעקונגס-סבה איז ביז איצט נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען. די קראַנקהייט איז איבערגעטראָגען געוואָ-רען אויף מאַלפּעס און קראָליקעס. אָנ-שטעקען קען מען זיך פון דער שליים-הויט, פון נאָז, גאָרגעל און אַנד. דורך אָנריהרען דעם קראַנקען, אָדער איינעם וואָס איז געווען אין בעריהרונג מיט׳ן קראַנקען. די קראַנקהייט דויערט גע-וועהנליך 6–10 טאָג. דער אָנשטעקונגס-פעריאָד איז נאָך נישט פעסטגעשטעלט, אָבער וואַהרשיינליך דויערט עס ביז 3 וואָכען.

די עפּידעמיע קומט פאַר מעהרסטענס זומער און הערבסט און הערט אויף אין ווינטער און פריהלינג.

כדי צו בעקעמפען די קראַנקהייט דאַרף מען פעראָרדנען: צוואַנגס-מעלדונג פון אַלע קראַנקע און פערדעכטיגע פאַ-לען, איזאָלירען די קראַנקע, ביז עס דוי-ערט ביי זיי די היץ, דיזענפעקצירען די מענשען וואָס ריהרען אָן דעם שליים פון נאָז, גאָרגעל, וועש פון די קראַנקע א. אַנד. דיזענפעקצירען די וואוינונג פון דעם קראַנקען, בעקאַנט מאַכען דער בע-פעלקערונג וועגען דער אָנשטעקונג פון דער קראַנקהייט און וועגען די מיטלען זי צו בעקעמפען.

זעלבסטמאָרד אין אַ קאַפּע.

(—) נעכטען פאַרנאַכט האָט אין גאַ-טאָמסקי׳ס צוקערניע (פּיעטרקאָווער 74) בעגאַנגען זעלבסטמאָרד דער רעדאַקטאָר פון „גלאָס קאַרפּאַטסקי" אין זאַקאָפּאַנע ס. ל. דער זעלבסטמערדער איז אַריין און אוביקאַציע און זיך אַריינגעשאָסען אַ קויל אין האַרצען. ער האָט זיך דורכ-געלעכערט די לינקע לונג און איז אָפּ-געראַנען מיט בלוט. דער אַרויסגערופע-נער דאָקטאָר פון דער פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אין אַ האָפנונגסלאָזען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין פּאָזנאַנסקי׳ס שפּיטאָל

דאָס בעקאַנטע גרופּען-בילד

די גאוני ישראל

איז ערשינען אין אַ נייער פּרעכטיגער אויפלאַגע.

פּרייז 2 זל.

ביים צושטעלען דעם אַנאָנס —

נאָר 60 גראָשען.

צו בעקומען אין דער אַדמיניסטראַציע פון „נ. פאָלקסבל."

שניידט אויס! שניידט אויס!

אַ בעקעריי

מיט צוויי אויוועס און איינריכטונג מיט אַ גע-וועלב, ס׳קען אויך זיין אָהן אַ וואוינונג, איז איבערצוגעבען.

אָפּערטען אָפּצוגעבען אין אַדמ. אונטער ליט. „ש."

צו פערמיטען

אַ געוועלב

מיט 2 וויסטאַוועס

שענקעוויטשאַ 30 844

ס׳ווערט זאָפאָרט געזוכט

האַנדשפּולערינס

און שטריקער-

אַרבייטער אויף שליטען-מאַשינען, ווי אויך איבער-לאָק-נייהערס צו סוויטערס און מיידלעך צו רעפּרעזיר-קעס מיט גוטע לוינען

ביי מ. עלבערג,

נאָוואָמיעסקאַ 26. 851

PRZETARG.

Magistrat m. Łodzi w wykonaniu uchwały Rady Miejskiej Nr 4/27 ogłasza niniejszem publiczny przetarg ofertowy na budowę w stanie surowym gmachu reprezentacyjnego Municypalności w Łodzi przy Placu Wolności z własnych przedsiębiorcy materjałów i robocizną, z wyjątkiem cegły, którą Magistrat będzie potrącać z rachunków, licząc po 80 zł. za tysiąc.

Ubiegać się mogą o budowę zarejestrowane przedsiebiorstwa i firmy, które wykażą się świadectwami, że już wykonywały większe roboty budowlane dla władz rządowych i samorządowych.

Oferty in minus z podaniem w procentach wysokości zniżki od sumy kosztorysowej należy składać w Magistracie, Plac Wolności 14, III piętro, pokój Nr 52, do dnia 31 października r. b. do godz. 12-ej, gdzie przejrzeć można kosztorys, projekt i warunki konkursu.

Magistrat zastrzega sobie prawo wyboru z pośród wniesionych ofert względnie nieprzyjęcia żadnej.

Łódź, dnia 22 października 1927 roku. 855

„מוטער אינדיע".

א בוך, וואס האט אַרויסגערופען א טומעל אין ענגלאנד און אמעריקא.

אין אמעריקע זענען צוויי בעגריפען וועגען אינדיע פאפולער: דער בעגריף פון דעם אלגעמיינעם עולם איז, אז אינדיע איז די מדינה פון רייכע פרינצען, העלפאנטען און טיגערס. ביי דעם ראדיקאלען עולם איז אינדיע דאס לאנד פון דעם נייעם נביא גאנדי, די היים פון דער בעוועגונג צו בעפרייען די אָרטיגע דריי הונדערט מיליאָניגע בעפעלקערונג פון ענגלאנד'ס איבערהערשאפט.

פון צייט צו צייט דערטראָגען זיך אלערליי קלאנגען וועגען גאנדי'ס בעוועגונג פאר זעלבסשטענדיגקייט. די קאָרעספאָנדענטען דערצעהלען וועגען מיינונגס-פערשידענהייטען צווישען די אקטיוויסטישע נאציאָנאליסטען און דעם פאסיווען גאנדי, וואָס וויל בעזייטיגען די פרעמדע הערשער דורך א „פאסיווען ווידערשטאנד" פון דער גאנצער בעפעלקערונג. מען דערמאָנט אויך בלוטיגע געשלעגען צווישען די מאכמעדאנער און די נישט-מאכמעדאנער אין אינדיע, אָבער זעהר ווייניג מענשען דאָ האָבען א קלאָרען בעגריף וועגען דעם לעבענס-שטייגער פון די מאסען אין דער דאָזיגער ריזיגער ענגלישער קאָלאָניע.

איירָאפעאישע און אמעריקאנישע רייזענדע פערוואַרפען דעם ביכער-מארק אין אלע ציוויליזירטע לענדער מיט בעשרייבונגען פון אינדיע. אין ענגליש איבערהויפט ווערען אומצעהליגע ביכער בעדרוקט וועגען די הינדוסען און וועגען זייער ריזיגער מדינה. אמאָל פלעגען די שרייבער דערצעהלען בלויז די חידושים, וואָס די ענגלישע קאָלאָניזאטאָרס טוען אויף. כמעט אלע פלעגען נאָר זינגען קיפלינג'ס לידער וועגען דעם „ווייסען מאנ'ס לאסט" צו ציוויליזירען אינדיע. לעצטענס האָט זיך די מאָדע געביטען. די נייע אינטעליגענץ ווערט נישט מיד בעשרייבענדיג די עקזאָטישע פילאָזאָפיע פון די אינדישע אויסדערוועהלטע. ווען מען זאָל זיי גלויבען, דאַרף די גאנצע מערב-וועלט אוועקוואַרפען איהר ציוויליזאציע און געהן אין חדר צו די הינדוסען.

קעטרין מעיאָ, אַנ'אמעריקאנער שרייבערין, וואָס האָט בעריי׳זט אינדיע, האָט איצט פערעפענטליכט א בוך, וואָס האָט פעראורזאכט א סענסאציע אין דער גאנצער ענגליש רעדענדיגער וועלט. מעיאָ האָט זיך ווייניגער אינטערעסירט מיט דער ענגלישער קאָלאָניאַל-פּאָליטיק, מיט גאנדי'ס בעוועגונג און מיט טאגאָר'ס פילאָזאָפישער פאָעזיע, ווי מיט דעם טאָג-טעגליכען לעבען פון די הונדערטער מיליאָנען הינדוסען. איבערהויפּט האָט זי זיך שטאַרק צוגעקוקט צו די צרות פון די פרויען און קינדער אין אינדיע. זיי האָט זי געשענקט כמעט איהר גאנצע אויפמערקזאמקייט און דער רעזולטאט איז, דאָס איהר בוך „מוטער אינדיע" איז איין גרויסען בעשולדיגונגס-אקט.

„פון יעדער פּאָליטישער פלאטפאָרמע", שרייבט פרל. מעיאָ אין איין אָרט, „פליסען גאנצע שטראָמען רעדעס וועגען איבערגעבענקייט צו דער „מוטער-אינדיע" ביז צום טויט, נאָר פון רייד ביז טאַטען איז א גרויסער מהלך ביי די אינדיער. אינדיע איז אָרים, קראַנק, אומוויסענד הילפלאָז, נאָר אַנשטאָט אָנצושטרענגען אלע כחות צו ראַטעווען זי גיבען זיך איהרע בעסטע זיהן אָפּ מיט קלאָג-רייד, מיט קריגערייִ צווישען זיך און מיט בעוויינען זייער הילפלאָזיגקייט".

פריילין מעיאָ בעשרייבט די שקלאַפעריי פון די פרויען, די רעכטלאָזיגקייט פון קינדער און די שוידערליכע בעהאנדלונג פון די אומצעהליגע מיליאָנען, וואָס געהערען צו די נידריגערע קאַסטען. זי פערדאַמט דעם דאָרטיגען סיסטעם פון הייראַט, וואָס צווינגט קליינע מיידלעך צו ווערען ווייבער פון אַלטע מענער. זי דערצעהלט, דאָס אפילו די אויפגעקלעהרטע פיהרער פון די הינדוסען וואַגען נישט צו שטעלען זיך געגען די דאָרטיגע שוידערליכע מנהגים.

פרל. מעיאָ שטיצט איהרע בעהויפּטונגען מיט דאָקומענטען, וואָס פילען אָן א גאנצען בוך. אגב, שרייבט מיס מעיאָ אין ענגליש, און פאַר איין גאַנג פערלויבט זי די טעטיגקייט פון די ענגלישע פרויען אין אינדיע. דערפאַר טאַקע איז איהר בוך אַזוי פּאָפּולער.

די ענגלישע צייטונגען אין אינדיע גופא הערען נישט אויף צו רעדען וועגען מעיאָ'ס בוך. די פאַר נאַציאָנאַליסטישע צייט-שריפטען פערדאַמען זי, פערשטעהט זיך, אָבער די גאַנצע פּרעסע, וואָס שטעהט אונטער'ן ענגלישען איינפלוס, הערט זי נישט אויף צו לויבען.

פרל. מעיאָ שרייבט:

„אינדיע, אָדער, בעסער געזאָגט די, אינדיע פון די הינדוסען, פּרוכפּערט זיך און מעהרט זיך דורך קליינע קינדער. די דורות וואָס ווערען געבוירען פון קינדער-הייראַטען קענען פערשטעהט זיך, נישט אויסהאַלטען דעם דרוק פון דער איצטיגער צייט. פון היגיענע ווייס אינדיע נישט. די הייליגע ערטער אין בענאַרעס, וואו די פּילגרימען באָדען זיך, כדי צו רייניגען זיך, און פון וואַנען זיי נעמען מיט זיך וואַסער פון גאנגעס, זענען פול מיט שמוץ אָפּפאַל. בילדונג איז נאָר פאַר א קליינער מינאָריטעט צוקונפטיגע ביוראָקראַטען און אַדוואָקאַטען אָבער די גרויסע מערהייט איז אומוויסענד. איבערהויפּט איז די אומוויסענקייט שטאַרק פערשפּרייט צווישען פרויען, און אַזוי ווי פרויען טאָרען נישט זיין קיין לעהרערינס, ווערט די אומוויסענקייט פון זייער געשלעכט אין אינדיע נאָך געוויס אָנהאַלטען 50 יאָהר.

„מיט 30 יאָהר צוריק פלעגען זיך די געבילדעטע הינדוסען בעציהען קריטיש צו דעם לעבענס-שטייגער פון זייער פאָלק און צו זייער גייסטיגער ירושה. איצט זענען זיי דורך זייער נאַציאָנאַליזם אַזוי פערפיהרט, אַז זיי לאָזען קיין שפּרינקעלע נישט פאַלען אויף זייערע אַלטע פאָלקס-מנהגים. דאָך זענען פערהאַן אויסנאַהמען. דאָ און דאָרטען ווייזט זיך אַנ'אינדישער פיהרער, וואָס פּרעדיגט געזעלשאַפטליכע רעפאָרמען. עס וואַקסט דער מיטגעפיהל פאַר די מיסהאַנדעלטע פרויען פון גאַנץ אינדיע און פאַר די גרויסע פּראַכטעטע קאַסטען, מיט וועמען מען טאָר איצט נישט קומען אין בעריהרונג.

„די רעפאָרמען פון 1919 האָבען געפיהרט צו צוזאַמענשטויסען צווישען הינדוסען און מאַכמעדאַנער, אָבער די רייבונגען קאָנען בעזייטיגט ווערען. מען דאַרף וועגען אינדיע נישט פערצווייפלען, אָבער מען קאָן נישט אַוועקגעהן פון דעם פאַקט, אַז זי איז נאָך נישט רייף פאַר זעלבסט-רעגירונג. די ערגסטע איבלען זענען פערשפּרייט גראָד צווישען די יעניגע הינדוסען, וואָס וואָלטען געהאַט די גרעסטע מאַכט, ווען אינדיע זאָל זיין אומאָפּהענגיג. די געזונטע און לעבענספעהיגע מענשען געהערען צו די קאַסטען, וואָס זענען גרייט צו בעקעמפען די איבערהערשאַפט פון די בראַהמינען".

קעטרין מעיאָ האָט אין איהר בוך „מוטער-אינדיע" אויפגעדעקט די ערגסטע וואונדען פון דער ריזיגער מדינה.

א. בר—ן

פּראָצעס געגען אלפאנסען און פּראָסטיטוטקעס.

פאַר צווינגען יודישע מיידלעך צו אויסגעלאַסענהייט.

אין פעברואר ס. י. איז אין וואַרשאַווער פרויען-שוץ-פעראיין געקומען א געוויסער חנא דיסמאַן און האָט דערצעהלט אַז זיינע ברידער, און טוביה, צוזאַמען מיט דעם לעצטענס פריינדין טויבע סוכער, האָבען געצוואונגען זיין 16-יעהריגע טאָכטער גיטעל צו פערנעהמען זיך מיט פּראָסטיטוציע.

די פערוואַלטונגס-מיטגלידערין פון פרויען-שוץ-פעראיין, פרוי זילבערמינץ, וועלכע האָט גראָד דיזשורירט אין פעראיין און האָט אויפגענומען דעם פּראָטאָקאָל פון דיסמאַנס ערקלערונגען, האָט דאָס געמעלדעט דער זיטען-פּאָליציי, וועלכע האָט פערפיהרט אַנ'אויספאָרשונג.

עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, דאָס אויף בזשאָזאָווע גאַס 37 וואוינען די ביידע ברידער, שעפסעל און חנא דיסמאַן. שעפסעל וואוינט מיט דער געוועזענער פּראָסטיטוטקע ליבע סוכער. מיט איהם אין שכנות וואוינט זיין ברודער חנא צוזאַמען מיט זיין פרוי און זייער 16-יעהריגער טאָכטער גיטעל. דער דריטער ברודער זייערע, טוביה, האָט געוואוינט אויף בזשעסקאַ 17 מיט דער עקס-פּראָסטיטוטקע טויבע סוכער, שבע'ס שוועסטער.

פאַראַיאָהרען סוכות איז צו חנא'ן געקומען צו-גאַסט זיין ברודער שעפסעל'ס געליבטע, שבע סוכער, און האָט אָנגעשלאָגען פאַר זיין טאָכטער גיטעלע א שידוך מיט איהרס א בעקאַנטען א געוויסען וואַצעק לינדענבוים, וועלכער פערלאַנגט נדן נישט מעהר ווי 200 דאָלאַר און נאָך דער חתונה וועט ער מיט'ן יונגען ווייבעל אָפּפאָרען קיין אַמעריקאַ, וואו עס וואוינט זיין גאַנצע פאַמיליע.

די שדכנ'טע האָט דערביי שטאַרק געריהמט דעם חתן, אַז ער איז זעהר א טויגליכער בחור און ביז גאָר אַנ'אָרענטליך קינד.

חנא'ן איז דער שידוך געפעלען געוואָרען און ער האָט זיך אָנגעהויבען נאָכפרעגען אויפ'ן בחור. חנא האָט זיך דערוואוסט, אַז דער דאָזיגער חתן-בחור איז אַנ'אַלפאָנס און זיין מוטער איז עס די בעקאַנטע „מוהמע" פון וואָלינסקאַ 27, רבקה לינדענבוים, וועלכע איז בעקאַנט אין דער אונטערוועלט מיט'ן צונאָמען „רבקה די קוה".

בעקומענדיג אַזאַ אויסקונפט האָט חנא אָפּגעזאָגט דעם שידוך.

אָבער די שדכנ'טע איז פונדעסטוועגען נישט אָפּגעשטאַנען און ווייטער גערעדט גיטעלען דעם שידוך, צוזאָגענדיג גאָלדענע בערג. ביסלעכווייז האָט שבע סוכער אָנגעהויבען אַריינצופיהרען גיטעלען צו זיך אין דער וואוינונג. אויף אַזאַ אופן האָבען די ברידער שעפסעל און טוביה פערנאַרט צו זיך אויך דאָס מיידעל דאָרט ווי. און געצוואונגען די פערנאַרטע מיידלעך צו אויסגעלאַסענהייט. די „פערדינסטען" האָבען די ברידער צוגענומען פאַר זיך.

די ברידער שעפסעל און טוביה דיסמאַן צוזאַמען מיט זייערע געליבטע פּראָסטיטוטקעס, די שוועסטער שבע און טויבע סוכער זענען אָנגעקלאָגט געוואָרען אין געריכט.

ביי היינטיגען טאָג בעשעפטיגט זיך שעפסעל דיסמאַן מיט באָרגען געלד אויף פּראָצענט און „רבקה די קוה" איז איהם שולדיג א היבשע סומע געלד.

דער דאָזיגער סענסאַציאָנעלער פּראָצעס קומט פאַר איצט אין וואַרשאַווער קרייז-געריכט. אַלס פערטיידיגער פון די אָנגעקלאַגטע טרעטען אַרויס די אַדוואָקאַטען יאַן רוף און מאַרצעלי דראַבינקאַ.

אַלס עדות זענען אַרויסגערופען געוואָרען פיל „דאַמען" און „הערען" פון דער אונטערוועלט און דער פּראָצעס פערשפּרעכט צו זיין העכסט אינטערעסאַנט.

Dr. J. POLAKOW
קינדער-קראַנקהייטען
Konstantynowska 37a,
telefon 39-75
עמפּפאַנגט פון 3 ביז 5 נאָכמיטאָג, אין דער רעטשניצע אויף נייערם מאַרק, שטאַנד נ. 294 פון 1½ ביז 3 נאָכמיטאָג.
089

Dr. med. **I. WAJNBERG**
Cegielniana 47, tel. 26-02.
אינערליכע קראַנקהייטען, ס עצ. פאַר לונגען און האַרץ-קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.
נעהמט אָן פון 3—3 נאָכמיטאָג און פון 4—6 אין דער לעטשניצאַ „וואָלקאַ"

אין פלאַמען פון ליבע און האַס

ראָמאַן

(124

אויפ'ן געהילך פון דער שיסעריי האָט זיך פערלע עטליכע מאָל אויפגעהויבען פון איהר בעט און מיט שרעק זיך נאָכגעפרעגט:

— וואָס איז דאָס פאַר א טומעל?

איידער אָבער זי פלעגט בעקומען דעם ענטפער איז דער שלאָף ווידער אויף איהר אָנגעפאַלען.

יהודית איז אויף א ווייל פון איהר נישט אָפּגעטרעטען. גרעגואַר איז אויך געזעסען לע'ם דער בעט מיט צוגעמאַכטע אויגען, און ס'האָט זיך געקאָנט אויסווייזען, אַז ער דרעמלט! אָבער ניין!

וויפיל מאָראַלישע יסורים האָט איבערגעליטען אָטאָ דער אָרימער יונגערמאַן! ער האָט געשאָלטען זיין אומגליקליכע קראַנקהייט...

ער וואָלט זיך מיט פערגעניגען געביטען איצט מיט די קעמפּפענדע זעלנער, און אפילו פאַלען פון א קויל געטראָפען, אַבי נישט צו פיהלען זיך אַזוי שוואַך און קראַנק! די לאַסט פון זיין אומנוציליך לעבען אויף דער וועלט האָט איהם געשטיקט און געדריקט.

פונקט אַזוי ווי יהודית, האָט ער אויך א גאַנצען טאָג נישט פערלאָזט דעם צימער, וואו ס'איז געלעגען זיין קראַנקע געליבטע.

קאַרל האָט זיך היינט א גאַנצען טאָג נישט געוויזען פאַר די אויגען. ער האָט געוואַרט אויפ'ן רעזולטאַט פונ'ם קאַמף.

נישט קוקענדיג דערויף, וואָס ער האָט איצט געהאַט ביי זיך קורט לעווענטאַל'ס בריף, האָט ער זיך אויך געטרייסט מיט דער גוטער האָפענונג, אַז די היינטיגע שלאַכט וועט איין מאָל פאַר אַלע מאָל אַוועק'פּטר'ן פון דער וועלט דעם דאָזיגען מענשען.

ווען ס'איז צוגעפאַלען די נאַכט, האָט יהודית איינגערוימט גרעגואַר'ן אויפ'ן אויער:

געהט נישט אַוועק אויף א מינוט פון פאָליען; בשום אופן זאָלט איהר פון דאַנען נישט אַוועק, ווען איך בין דאָ נישטאָ! איך מוז איצט פונקט פערלאָזען אייך.

— גוט, אידא, איך גיב אייך מיין עהרען-וואָרט, אַז איך וועל זי דאָ נישט איבערלאָזען אַליין! אָבער וואוהין געהט איהר איצט?

— איך קאָן דאָ לענגער נישט פערבלייבען... איך געה...

זי האָט מעהר נישט גערעדט, ווייל זי האָט נישט געוואָלט אַרויסזאָגען אינגאַנצען איהר כונה.

— איך געה א קוק טון, וואָס הערט זיך ביי דער פרוי מערי לוריע. צי איז דאָרט נישט געשעהן עפּעס שלעכטס. דאָרט איז דאָך פאָרגעקומען די שלאַכט, און א סך הייזער זענען פערברענט געוואָרען.

יהודית האָט נישט געזאָגט דעם אמת.

קודם כל האָט זי געוואָלט דערגעהן, וואָס עס איז געוואָרען מיט קורט'ן.

זי איז אַרויסגעלאָפען פון שטוב, נישט אָנטוענדיג זיך ווי געהעריג, הגם ס'איז געווען א פייכטע און א קאַלטע נאַכט.

זי איז שנעל אַוועק פון דער פאַבריק צו דער שטאָט צו.

אויף יעדען שריט כמעט האָט זי אָנגעטראָפען אויף ליגענדיגע קערפּערס פון דער'הרג'עטע און שווער-פערוואונדעטע זעלנער.

עסטרייכער און רוסען זענען געלעגען צוזאַמענגעמישט איינער נעבען דעם אַנדערען, אַרומגעוויקעלט מיט דעם שטילען שלום פון טויט...

פיל אַמבולאַנס-וועגעלעך האָבען געראַמט דאָס פעלד פון די אָנגעוואַלגערטע בר מינן'ס און פערוואונדעטע.

יהודית האָט זיך איינגעקוקט אין די פנימ'ער פון די מענשען, וואָס די מלחמה האָט זיי געשניטען, ווי די תבואה-זאַנגען.

א היבש ביסעל זענען זיי דאָ געלעגען! און ביי דעם שיין פון א לאַמטערן, האָט זי זיך אָפּגעשטעלט ביי יעדען איינעם און מיט האַרצקלאַפּעניש זיך איינגעקוקט אין די מונדירען, אין די געזיכטער.

ניין! נישטאָ איהם דאָ יענעם, וועלכען זי זוכט.

פון איהר ברוסט האָט זיך אַרויסגעריסען א דערלייכטערונגס-זיפץ.

נאָך א לאַנגען זוכען האָט זי זיך געווענדט צו איינעם א פערוואונדעטען פרייען שיסער:

— איהר קענט קורט לעווענטאַל'ן?

— אויסגעצייכענט.

— וואָס איז מיט איהם געוואָרען? לעבט ער? איז ער פערוואונדעט?

— האָרט נאָר א ווײַלע... איך ווייס נישט ווי אַזוי דאָס איז געשעהן, נאָר א גאַנצען פריהמאָרגען איז ער נישט געווען אין לאַגער... ער האָט זיך נישט געשטעלט צו דער צייט. איך מיין, אַז ער איז ענטלאָפען!

— ער?

— אודאי אַזוי! מ'האָט געפונען זיין ביקס און דעם רוקזאַק, אָבער איהם גופא האָט מען נישט געפונען, ערשט אַרום צעהן אַנ'ערך איז ער אַריינגעפאַלען אין אונזערע רייהען אָהן געוועהר, אויפגעהויבען א ביקס און אָנגעלאָהען איהם... אין א פערטעל שעה שפּעטער איז ער פערוואונדערט געוואָרען... האָט אָבער קיין עגמת נפש נישט... ער איז לייכט פערוואונדעט געוואָרען, אַזוי אַז ער איז אַליין אַוועק צום אַמבולאַנס.

— וואו קאָן ער איצט זיין?

— אין לעמבערג, מסתמא! דאָ זענען פערבליבען נאָר די, וואָס זענען געפאַלען ביים סוף פון דער שלאַכט. די איבעריגע זענען אַוועקגעפיהרט געוואָרען קיין לעמבערג.

— א דאַנק אייך פאַר דער ידיעה. א דאַנק!

— נישטאָ פאַר וואָס פריילין — האָט געענטפערט דער פרייער שיסער מיט א מעלאַנכאָלישען שמייכעל — א גליקליכער יונג איז דער לעווענטאַל, ווען וועגען איהם טראַכטען אַריין אַזעלכע שענע פריילינס! יאָ, א גליקליכער! א מזל'דיגער!

(פאָרטזעצונג קומט).

BLASKOLIN
MYDŁO BENZOLOWE!
PIERZE i CZYŚCI WSZYSTKO!
SP. AKC. „BLASK" POZNAŃ

MIEJSKI KINEMATOGRAF OŚWIATOWY
Wodny Rynek, telefon 18-26.
Od poniedziałku d. 3 paźd. i dni następnych
dramat w 12 aktach
BEN HUR
W rolach głównych
Ramon Novarro i Kartlehen Key.
Uwaga: Aby zapobiec natłoku uprzejmie prosimy o wcześniejsze zwiedzenie seansów
Ceny miejsc:
dla dorosłych: I-70, II-50, III-30 gr.
dla młodzieży: I 25, II 20, III-10 gr.

Dr. I. Herszfinkiel
Zawadzka 15, tel. 11 87
ספעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען
נעהמט אָן אין דערהיים פון 8 ביז 9.30 פארם. און פון 3 ביז 5 נאָכם. און אין לעטשניצע „פאָמאָץ". 924

ס'ווערט געזוכט
אַ קוואַליפיצירטער, ערשטקלאַסיגער
מייסטער
פון רונד-קראַפט-זאָקען-אַרבייט
מיט לאַנגיעהריגער פּראַקטיק און ספּעציעל קאַראַנא און אנדערע רונד-קראַפט זאָקען-מאַשינען אַלס מייסטער פון אַן אונטערנעהמונג מיט 10 מאַשינען. 795
אָפערטען מיט קורצען לעבענס-לויף אָפצוגעבען אין אַדמיניסטר. פון דער צייטונג אונטער „קאַראַנאַ".

מעבעל | קויפט נישט קיין | מעבעל
מעבעל
נעמט אייער אינצערצייגט אייך נישט און מיין
מעבעל-געשעפט
44 גדאַנסקאַ (דלוגאַ) 44
טעלעפאָן 6-56
Ch. ŁAZNIK
זיי מיר קענט איהר מעבעל שעהנגעט נעקסטען טערשידענע פון פרייזן.
באַמערקונג: אויך קויף איך געברויכטע מעבעל, דיוואַנעס, אַלצען, ניי-מאַשינען, שאַמאַרען, אַנציגער א.א.וו.
...יר צאָהלט די העכסטע פרייזען. קומט און איבערצייגט אייך.

Dr. med. BRAUN
פּאָלודניאָוואַ 32
טעלעפאָן 40-26
צוריקגעקומען.
ספּעציעל-ארצט פאַר הויט און וענערישע קראַנקהייטען און מאַנער-שוואַכע.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (הערויפונג)
נעהמט אָן פון 9—11 פריה און פון 5 — 8 אָבענד.

העבאַמע 902
NIEMOJ
2 מלינאַרסקאַ 2
(פריהער ברזשעזשינער 13)
אנגעשטעלט אין דער קראַנקען-קאַסע, נעהמט אָן געבוירטען-הילפע קאַסאָווע און פריוואַט.
שעהנע איינריכטונג
פון אַ צוקערניע בילינג
זעהר צו פערקויפען. צו ערפאַהרען אין דער צוקער-ניע זשעלאָנע 5. 898

טליתים-פאַבריק
איבערראַשענד פון קוואַליטעט, האַלב-וואָלענע וזידענע טליתים פון פּרימע, אויך טליתים-קאַנטען הויך און דעקעלע מיט אויפטער. ...
צו בעקומען בילינער ווי איבעראַל
ביי א. ה. ציטרינאָווסקי, קאַמיענאַ 1.
אין צוקומען וועט פערטער. קומט און איבערצייגט אייך! 898
דערקונגען ס'ווערען אויך אנגענומען אלטע טליתים צום וואַשען.

עלטערן
פאַר 3 זלאָטעס אַ וואָך ווערט געלערנט מיט קינדער וואָס לערנען אין פאָלקס-שולען: חומש, רש"י נ"ך משניות, גמרא יהדות היסטאָריע, רעדען און שרייבען העברעאיש און יודישע בריאה ועלבסט צוזאַמענשטעלען דורכ'ן בעוואוסטען אָרטאָדאָקסישען העברעאישען לעהרער י. ד. ראָזענפעלד, פלאַץ וואָלנאָשטשי 6 קווער אָפּ. רעכטס 2 שט. בעם. ס'ווערען אויך אָנגענומען אנפאַנגער פון 5 יאָהר אָן.
אַ שטרענג רעליגיעזע ערציהונג! ערפאָלג גאַראַנטירט!

Kolej Elektryczna Łódzka, Sp. Akc.
Wobec tego, że wprowadzony z dniem 1 października 1927 r. nowy sposób wsiadania i wysiadania z wagonów tramwajowych okazał się niepraktycznym, Dyrekcja Kolei Elektrycznej Łódzkiej Sp. Akc. wprowadza z dniem 23 października 1927 r. tytułem próby następujący zmieniony sposób:

wsiadanie odbywać się będzie nadal wyłącznie przez pomost tylny, wysiadanie zaś—zarówno z pomostu przedniego jak i tylnego.

Jednocześnie Dyrekcja Kolei Elektrycznej Łódzkiej, Sp. Akc podaje do wiadomości, że z dniem 23 października 1927 r. uruchomiona zostanie **nowa linja tramwajowa Nr. 15**, która biec będzie: od Bałuckiego Rynku przez ul. Nowomiejską, ul. Piotrkowską i ul. Przejazd do ul. Przędzalnianej i zpowrotem, zaś z dniem 6 października 1927 r. oddana zostanie do użytku **nowa linja Nr. 17**, mająca biec: od Placu Gen Hallera przez ul. Zieloną, Al. Kościuszki, ul. 6 go Sierpnia, ul. Piotrkowską, ul Główną, ul. Kilińskiego i ul. Napiórkowskiego do Placu Reymonta i zpowrotem.

W związku z uruchomieniem powyższych nowych linji dotychczasowy **kurs linji Nr 4 zamieniony zostanie** z dniem 26 października 1927 r w sposób następujący: 848

Helenów – przez ul. Nowo-Targową, ul. Pomorską, ul. Piotrkowską, ul. Przejazd (zamiast Głównej), ul Kilińskiego, ul. Napiórkowskiego, Plac Reymonta, ul. Rzgowską do Chojen i zpowrotem.

Najnowsze modele gazowych
PIECYKÓW OGRZEWALNYCH
--- poleca ---
Sklep Gazowni Miejskiej w Łodzi
ul Piotrkowska 40, tel 21-08
Prosimy obejrzeć wystawę w oknie.
Uwaga: Cena gazu do celów ogrzewania pomieszczeń **niższa od normalnej o 40 %.** 839

אין מיין קירזשנער-ווערקשטעט
ווערען אויסגעפּערטיגט אַלעראַרט פעלץ-אַרבייטען לויט די נייעסטע און שענסטע מאָדעלען
לאדז
28 נאַוואָמיעסקאַ ,,וואַרשאַווסקי"
באַמערקונג: איך נעהם אָן פערשידענע בעשטעלונגען, ווי אויך רעפּעראַטורען אויף גוטע בעדינגונגען. געדענקט דעם אַדרעס! 556

Dr. med.
H. Lajchter
קאָנסטאַנטינער 9.
ווינקעל זשעלאָזנע. טעל. 49-66
צאָהן-כירורג
ספּעץ. פון כירורגישע קראַנקהייטען פון שלשלאָקען, גומען, רושאָקענטערם. צאָהן-פּלאָמבעס א.ז.וו. נעהמט אָן פון 1½—5 און זונטאג און יום טוב פון 12-10

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צוריקגעקומען.
זאַכאָדניאַ 57 (צעגעלנ.19)
טעלעפאָן 37-70.
ספּעציעל-ארצט פאַר הויט-און וענערישע קראַנקהייטען, מאַנער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
נעהמט אָן פון 4—8 אין אָוונד. פאַר פרויען פון 4—5 אין אַ ספּעציעלען וואַרטע-זאַל. 603

היילפּעדאַגאָגישע קורסען
פאַר שוואַכבעגאַבטע און שוועררערציהבאַרע קינדער. שפּראַכשטערונגען (שטאַמלען, פּויגשטאָטען)

Dr. med. A. Szmirgeld
נערוועןארצט.
עלעקטראיזאַציע, ליכטבעהאַנדלונג.
CEGIELNIANA 6, tel. 51-39
קאָנסולטאַציע פון 5 — 7 אָוונד.

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן-אַרצט
St. GELBERG
זאַכאָדניאַ 15, טעל. 31-08
מאַכט נייע פערמאַנענטע ציין און גאָלד-קראָנען. צאָהן רעגולירונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג. ספּעציעל לעטערטאָריע פון קינסטליכע ציין. נעהמט אָן פון 9—12 און פון 3—7 אָוונד. ביליגע פּרייזען. 1681

דאַמסקע פון צאָהנטעכניק
י. ביטענסקי
5 קאָנסטאַנטינער 5
...

פאַבריק פון
ווישאַנדעלען
ווי אויך גאַלוואַנישע בראָנזיר-אַנשטאַלט
מ. רידער, לאָדז
צעגעלניאַנאַ 33, טעל. 53-41
נעהמט אָן אַלערליי בעגעבענהייטען צו איבערגילדען, פערזילבערן, ניקלען, בראָנזירען און אָקסידירען. עס ווערען אויסגעפיהרט אַלערליי רעפּעראַטורען פון פערשידענע מעטאַלענע און זילבערנע געגענשטענדע. פּינקטליכע אויספיהרונג.
גוט און ביליג מיט אַ גאַראַנטיע פאַר דויערהאַפטיגקייט. 748

פּעלץ-פּעלערינען
טיכטיגע ווערט געזוכט, וועלכע גוט בעקאַנט אין גאַלאַנטעריע-וואַהרען פערקויף. זיך צו מעלדען זונטאג אין אָוונד פון 9—10
14 נאַוואָמיעסקאַ 14, ל. גינצבערג
הינטער אייגנגאַנג אָגראָדאָוואַ 2 713

Pachnącą i delikatną,
jest każda piękna bielizna tylko wtedy, jeśli nie używa się żadnych nieznanych i niewypróbowanych środków do prania, kupując z zasady jedynie pewne i pierwszorzędne „Mydło Kołłontay z pralką". Prać „mydłem Kołłontay" to prawdziwa radość. Wszystkie dzielne gospodynie zachwycone są jego jasną barwą, silną pianą i miłym zapachem. Prosimy kupować tylko „mydło Kołłontay"
Mydło

הויפּט-פערטרעטער אויף לאדז:
S. B. Redlic, Łódź, Pomorska 19.

Biuro Próśb
1 פּאָמסקאַ 1
טעל. 36-77. טעל. 36-77.
ערלעדיגט אַלע אַרט זשאַלאָבעס ב־טאָם 837

בעקאַנטמאַכונג.
צוליב דער בעקוועמליכקייט פאַר מיינע בעעהרטע קונדשאַפט האָב איך איבערגעטראָגען מיין שאַמאָט-אויווען-פאַבריק אין צענטרום דער שטאָדט פּיעטריקאָווער 37 ווי איך בעזיץ אַ שעהנעם אויסוואַהל פון פערשידענע שאַמאָט-אייוועז און קיכען —

שעהן און גוט מיט בעקוועמע בעדינגונגען, רעעלע בעהאַנדלונג. פאַר דער גוטסקייט גאַראַנטירט.
J.N.Grynholc, Piotrkowska 37
אין הויף, רעכטס אָפיציגע 811

וויכטיג! נייעס פאַר הויז-ווירטינ.ס!
ביי דער בעוואוסטער לאַנג-יעהריגער 873
זייף-פאַבריק
59 גדאַנסקאַ (דלוגאַ) 59
אין ערעפנעט געוואָרען אַ רעטייל-פערקויף
און עמפפעהלט די בעסטע אויסגיביגע זייף צו וואַשען. צו פאַבריקס-פּרייזען.
זייף-פאַבריק גדאַנסקאַ 59, טעל. 61 37.

819 **Potrzebna**
wykwalifikow. **SPRZEDAWCZYNI**
z branży konfekcyjnej od zaraz.
Zgłaszać się:
I. PISTERMAN, PIOTRKOWSKA 29.

בעקאַנטמאַכונג.
געז. צו פערשפרייטען מלאכה צווישען פרויען — אין לאדז —
„PRACA" ,,האָלשאַנסקאַ 21
דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט, אַז עס ווערען אנגענומען איינשרייבונגען אויף 1) צושניידען און נייען קליידער און: אויך פון קינדער-קאָנפעקציע. 2) ווייס און קאָלירטע שטיקערייע ווי אויך עהנליכע האַנד-אַרבייטען. 3) הוט-פוצערייע: קאַפעלושען פאַנטאַזיע-טאָרעבקעס און באַאוושורען. 4) מאַניקור. דער סעקרעטאַריאַט נעהמט אָן איינשרייבונגען און ערטיילט אינפאָרמאַציעס פון 12-10 פריה.

טעלעגראַמען

די פראַנצויזישע פרעסע פאַר שוואַרצבאַרד׳ן.

פאַריז, 22. (פון אונזער ספּעציעלען קאָרעספּאָנדענט). קערענסקי׳ס צייטונג „דני“ האָט היינט פערעפענטליכט אַ זעהר שאַרפען אַרטיקעל געגען די פּאָגראָמען אין אוקראַינאַ. די צייטונג האַלט, אַז די פּאָגראָמען זענען איינגעאָרדענט געוואָרען דורך די פעטלורישע חיילות און די אוקראַינישע היידאַמאַקעס. די צייטונג זאָגט צו פערעפענטליכט אַ סענסאַציאָנעלען בריף פון וואָלאָדינען.

די פראַנצויזישע צייטונג „קאָטידען“ טרעט שאַרף אַרויס געגען דעם רעדאַקטאָר פון דער צייטונג „קאָמעדיאַ“ אַלפאַ (אַ משומד), וועלכער האָט געגעבען אַ נאָטיץ, אַז טאָרעס בעקומט פון די אַמעריקאַנער יודען 200 מיליאָן פראַנק פאַר דער פערטיידיגונג פון שוואַרצבאַרד׳ן. „קאָטידען“ שרייבט, אַז אַלפאַ וויל איינפיהרען שמוציגע מנהגים אין דער פראַנצויזישער פרעסע.

די צייטונג „ליבערטע“ האַלט, אַז די פראַנצויזען דאַרפען זיך אָננעהמען די עולה פון שוואַרצבאַרד׳ן, וועלכער האָט בעקעמפט בעת דער מלחמה אויף דער זייט פון פראַנקרייך, בעת די אוקראַינער האָבען געקעמפט געגען פראַנקרייך.

דער בעריהמטער פראַנצויזישער פּראָפעסאָר לאַנזשעווען בעשולדיגט פעטלורא׳ן.

פאַריז, 22. (ספּ. צום „נייעם פאָלקסבלאַט“) דער פּראָפעסאָר לאַנזשעווען האָט בעת זיין עדות-זאָגען ערקלערט, אַז בעקענענדיג זיך גענוי מיט די מאַטעריאַלען פון פעטלורא-פּראָצעס האָט ער אַרויסגעטראָגען דעם איינדרוק, אַז פעטלורא איז פעראַנטוואָרטליך פאַר די יודישע פּאָגראָמען, דער עדות זאָגט, אַז ער איז אַ געגנער פון ערלעדיגען פּאָליטישע חשבונות מיט געוועהר אין האַנד און פעראורטיילט דעם מאָרד, אַלס מיטעל פון פּאָליטישען קאַמף, דאָך טרעפט זיך גאַנץ אָפט, אַז די מאָטיווען וואָס ריכטען מיט אַ געוויסען טאַט זענען אויפרעגענדע מאָמענטען. די דאָזיגע מאָמענטען האָבען געשפּילט אַ גרויסע ראָל אין שוואַרצבאַרדס טאַט, וועלכער זעהענדיג די רויבערייען איבער דער יודישער בעפעלקערונג אין אוקראַינא, האָט אָבער נישט געזעהען די אינסטאַנץ, וועלכע זאָל קענען אויסהיטען פון די דאָזיגע רויבערייען.

אויף דעם אָרט בעטאָנט דער עדות די נויטווענדיגקייט צו שאַפען אַן אינטערנאַציאָנאַלען גערעכטיגקייט-טריבונאַל וועלכער זאָל אָפּהיטען פון מאַסען-מאָרדען, וועלכע זענען פאָרגעקומען אין אוקראַינא, אַרמעניען און כינא, וועלכע פערבלוטיגען די בלעטלעך פון דער וועלט-געשיכטע.

פּראָפ. לאַנגשעווען ענדיגט, אַז די פאָרשונגען, וועלכע ער האָט אַדורכגעפיהרט איבער דעם פעטלורא-פּראָצעס בעווייזען אָהן שום ספק, אַז דאָס אוקראַינישע מיליטער האָט געמאַכט פּאָגראָמען אויף יודען, און די מאָראַלישע פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר די פּאָגראָמען פאַלט אויף פעטלוראַן, כאָטש דערפאַר, ווייל ער האָט די שולדיגע נישט צוגעצויגען צו פעראַנטוואָרטליכקייט.

פאַרוואָס איז שוואַרצבאַרד אַרויסגעשיקט געוואָרען פון אונגאַרן.

בודאַפּעשט, 22 (יט״א טעלעגראַפיש) דער יט״א קאָרעספּאָנדענט האָט אין די רעגירונגס-אַמטען אויסגעפאָרשט די סבות פאַרוואָס שוואַרצבאַרד איז אין 1919 י. אַרויסגעשיקט געוואָרען פון בודאַפּעשט. פון אַן אויטאָריטעטער קוועלע ווערט פעסטגעשטעלט, אַז שוואַרצבאַרד איז דאַן אַרויסגעשיקט געוואָרען נישט אַלס פערברעכער, נאָר ווייל דאַן זענען בכלל פאָרגעקומען אַרויסשיקונגען פון די „לעסטיגע אויסלענדער“ איבערהויפּט יודען, וואָס זענען דורך בוקאָווינא און גאַליציען אַריינגעקומען אין אונגאַרן.

געשטאָרבען דער פּוילישער שריפטשטעלער גוסטאַוו דאַנילאָווסקי.

וואַרשאַ, 22. (טעלעפאָניש). פרייטאָג ביינאַכט איז נאָך אַ לאַנגע קראַנקהייט געשטאָרבען דער פּוילישער שריפטשטעלער גוסטאַוו דאַנילאָווסקי. דאַנילאָווסקי איז געבוירען אין יאָהר 1872. זיין ליטעראַרישע טעטיגקייט האָט ער אָנגעהויבען אין סוף פון 19-טען יאָהרהונדערט. ער האָט אָנגעשריבען אַ רייה בעדייטענדע ווערק. דאַנילאָווסקי איז געווען פערבונדען מיט דער אומאָבהענגיגקייטס-בעוועגונג און האָט גענומען אַן אַקטיווען אַנטייל אין געזעלשאַפטליכען לעבען. ער האָט געהערט צו די פּ. פּ. ס.

סוף פון קויהלען-שטרייק אין דייטשלאַנד.

בערלין, 22. (ספּ. טעל.) ס׳האָבען זיך פערענדיגט די אונטערהאַנדלונגען וועגען ליקווידירען דעם גרויסען קויהלען-גרובען-שטרייק. די שידס-קאָמיסיע האָט אָנערקענט פאַר די אַרבייטער אַ הוספה פון לוין אין דער הויך פון 11 פּראָצענט. איצט דאַרפען ביידע צדדים אָננעהמען דעם אורטייל פון דער שידס-קאָמיסיע. ווי מ׳רעכענט וועט שוין מאָנטאָג פאָר-קומען אַ נאָרמאַלע אַרבייט אין די דייטשע קויהלען-גרובען.

א גאס אין בריסק אויפ׳ן נאמען פון י. ל. פרץ.

בריסק, אויף דער לעצטער זיצונג פון שטאָט-ראַט איז מיט אַ מעהרהייט שטימען בעשלאָסען געוואָרען צו ענדערן דעם נאָמען פון דער דלוגאַ גאַס אויף „י. ל. פרץ“-גאַס.

אדוואָקאַט טאָרעס פערהערט די עדות.

(ענדע פון דער 2-טע זייט).

געהאַנדעלט אינגאַנצען בעוואוסטזיניג.

דער עדות וואָדאָוויטשענקאָ, געוו. פאָלקאָווניק פון דער אוקראַינישער אַרמעע איצט אַ פאַבריקס - אַרבייטער, שטעלט פאַר פעטלורא׳ן אַלס אַ יודען-פריינד. אמת, אַז אין דער אוקראַינישער אַרמעע האָט נישט געהערשט קיין דיסציפּלין, אָבער פעטלורא האָט פעראורטיילט אַלע, וועלכע האָבען דערלאָזען צו אַנטי-יודישע עקסצעסען און האָט בעשטראָפט די שולדיגע אין פּאָגראָמען. דער עדות שטעלט פעסט, אַז פעטלורא׳ס מיליטער איז אומעטום בעגריסט געוואָרען דורך די יודען.

די פערטיידיגונג שוואַכט אָפּ די ערקלעהרונגען פון די עדות, פאַרשטעלענדיג, אַז די מיליטער-אָפּטיילונגען אונטער דער אָנפיהרונג פון וואָדאָוויטשענקאָ האָבען געמאַכט עטליכע פּאָגראָמען, בעת וועלכע עס זענען אויסגעמאָרדעט געוואָרען 109 יודען.

וואָדאָוויטשענקאָ אַליין איז בעקאַנט מיט זיינע אכזריות׳ן

וועלכע ער איז בעגאַנגען נישט נאָר איבער דער יודישער בעפעלקערונג, נאָר אויך איבער די אוקראַינישע זעלנער, אָנווענדענדיג געגען זיי טעראָר. דער עדות פערטיידיגט זיך, ערקלעהרענדיג, אַז ער איז טאַקע געווען בעשולדיגט אין אַנטייל נעהמען אין די פּאָגראָמען, ער איז אָבער בעפרייט געוואָרען דורכ׳ן געריכט.

די פערטיידיגונג מאַכט אַ פערגלייך פון וואָדאָוויטשענקאָס ערקלעהרונגען מיט די פּראָטאָקאָלען פון פּראָסקוראָווער פּאָגראָם בעווייזענדיג, אַז דאָס דערשיסען פון דעם שולדיגען אין פּראָסקוראָווער פּאָגראָם, סעמיעסענקאָ, איז געווען אַ פערשפּעטיגטע רעפּרעסיע און דער פּראָטאָקאָל וועגען דערשיסען וויניטשענקאָ איז געווען אַ פיקציע.

דער פיערטער טאָג פון פּראָצעס האָט זיך געענדיגט מיט דעם עדות-זאָגען פון געוו. אוקראַאינישען מיניסטער שומסקי. זיין עדות זאָגען איז נישט גינסטיג פאַר שוואַרצבאַרדען.

רעדאַקציאָנס-קאָלעגיום:
מ. בראָדערזאָהן, ל. בראַנם, ח. י. בזשוסטאָווסקי, ב. זיננער
פעראַנטוואָרטל. רעד.: ח. קויפמאַן
אַרויסגעבער: פערלאַג „נייער פאָלקסבלאַט“, פּראָדוציר - קאָאָפּעראַטיוו מיט בעי - האַפטונג.

איידעצ—קוכעז
[illegible]
M. ELECHNOWICZ
1a ŻEROMSKIEGO (Pańska) 1a
אויספיהרונג ערשטקלאַסיג! צוגענגליכע פּרייזען!

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד

ד״ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערען-קר.	3—4
ד״ר קערשנער	קינדער-קראַנקהייטען	12—9½ 5—4
ד״ר שיפמאַן	אינערליכע קראַנקה.	11—1
ד״ר לובינסקי	הויט-און געשלעכט קר.	12—2
ד״ר שמירנעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	1—5
ד״ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	[illegible]
ד״ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	1 —
ד״ר בערנשטיין	פרויען און געבורטס-הילף	3—4

[illegible]
אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.
[illegible]
רענטגען-קאַבינעט
[illegible]

ד״ר זילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	10—2
ד״ר לאַזשינסקאַ סמאָראַפּאַלסקאַ	צאָהן-אַרצט	3—7

[illegible]
לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

שטיהל געבעטע
פערשיידענע מוסטער פון געבעלין, ווי אויך גוט לעדער און מאַראָקאָ-צוראַפּע שטעהלס אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל
ווי אויך טאַפּעציר-געגענשטענדע
[illegible]
בעסטע אויסגעאַרבייטען האָלץ
בעקומט איהר נאָר בײ — ג. לעווקאָוויטש, פּולנאָצנאַ 5.

869
בחנם האלץ
פאַר 15 גראָשען אַ זאַק האָלץ, ווי אויך בלויז טראָטשינעס. קאַסטען-פאַבריק פּעטריקאָווער 60.

Wir suchen zwecks Gründung einer Filiale allerorts eine Person welches auch ihr Beruf oder Wohnort sei - Kenntnisse, Kapital oder Lager nicht erforderlich.- Monatlicher Gewinn zirka 150–250 Dollar. Angebote unter „Nova“ an: Międzynarodowe Biuro Ogłoszeń Warszawa, Galerja Luxenburga (Senatorska 29). 843

LEKARZ-DENTYSTA—צאָהן-אַרצט
M. KARABANOW
וסכאָדניאַ 31 (אין הויף) טעלעפאָן 60-59
[illegible]
לעטשניצע פרייזען. פּראַטשווע אומזאָנסט.

גוטע
רעפּרעזירקעס
ווערען געזוכט
ביי ש. קאַפּלאַוויטש
צעגעלניאַנאַ 57. 852

לערן-יונגלעך
געזוכט [illegible] ביי ראָזענבערג וסכאָדניאַ 20, אין טויער. דאָרט איז אויך צו פערדינגען פּרייזווירדיג אַ לאָקאַל מיט אַ פראָנט-טיר, געאייגנעט אויף אַ געשעפט אָדער אויף אַ פאַבריקעל

צו פערמיטען
געמויערטע
רעמיזען
אויך אויף קליינע פאַבריקס-לאָקאַלען. צו ערפאָהרען קילינסקי 50, ביים ווירט. 855

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און געשלעכטליכע קראַנקהייטען, [illegible]
(נעהמט אָן פון 6—9 אין אָוונד)

עס ווערט זאָפאָרט געזוכט
אַ קוואַליפיצירטער
שטריקער
ביי פייקוס, אַלעקסאַנדרינסקאַ 14 (מרדכי גבאי׳ס גאַס). 853

לעטשניצע פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד״ר ראַפּאַוואָסקי	נאָז, האַלז, אויערען קר.	1-10 2-3 7½—6½
ד״ר רוזשאַנער	הויט-און געשלעכט-קר.	10—11 1-3
ד״ר גאָלדשטיין-[illegible]	אויגען-קראַנקהייטען	1-2
ד״ר יוספּמאַן	נערווען-קראַנקהייטען	12—2
ד״ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10-12 4-5
ד״ר [illegible]	פרויען-און געבורטס-הילף	11½-1 5-6
ד״ר [illegible]	כירורגישע-קר. [illegible]	4-5 [illegible] 1-2
ד״ר ווייסבערג	[illegible]	11-1 6½-7
ד״ר סטופּעל	רענטגען	2—12 4-6
א. בראָדזענשיק	צאָהן-אַרצט	3—7
נ. ראָזען	צאָהן-אַרצט	9—2

[illegible]
רענטגען-אינסטיטוט
[illegible]
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
קוויט אין ד״ר שטאַט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk.: „Najer Folksblat“. Piotrkowska 21.